

Leto XVIII. Stev. 159

DIREKTOR »BORBE«
VELJKO VLABOVIČ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
DUSAN BLAGOJEVIČ
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjevLjudska
PRAVICA

BORBA

GLASILO ZVEZE
KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 8. OKTOBRA
1934 • MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
• OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
KOT BORBA ZA SLOVENIJO

Državni sekretar za zunanje zadeve FLRJ Koča Popović bo 29. junija obiskal Avstrijo

Pred dunajskimi razgovori

Beograd, 22. junija. (Tanjug.) Novinarji domnevajo, da bo na dnevnem redu razgovorov, ki jih bo imel na Dunaju državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović z avstrijskim ministrom za zunanje zadeve dr. Karlom Gruberjem, obravnavanje splošnega mednarodnega položaja s posebnim ozirom na avstrijsko mirovno pogodbo. Oba ministra bosta najbrž v okviru prve točke dnevnega reda proučila tudi najnovejšo potezo sovjetske zunanje politike na svetu, posebno pa v Avstriji. Ni dvoma, da bo med razgovori posvečena velika pozornost balkanskemu sporazumu. Posebno važni bodo tudi razgovori o medsebojnih stikih med Jugoslavijo in Avstrijo ter Jugoslavijo in Italijo. Med drugim bo vsekakor zelo važno obravnavanje tržaškega vprašanja in gospodarskih koristi Avstrije v Trstu. Ko je avstrijski minister za zunanje zadeve dr. Karel Gruber med lanskim uradnim obiskom v Jugoslaviji omenil vprašanje Trsta, je rekel, da ima Avstrija v njem posebne gospodarske koristi in da upa, da jih bosta italijanska in jugoslovanska vlada pri obravnavanju tržaškega vprašanja upoštevali.

Razen tega bosta ministra v razgovorih na Dunaju proučila tudi več gospodarskih vprašanj, zadevajajočih obe deželi, ter nekatera konkretna vprašanja, ki jih bosta sprožili obe delegaciji. Vsekakor bosta govorila tudi o razširitvi trgovinske izmenjave med obema deželama. Le-ta se je lani razvijala vzlic hudi suši, ki je zadela Jugoslavijo. Med važna gospodarska vprašanja so tudi upostavitve prometa po

Donavi med Avstrijo in Jugoslavijo, vprašanje elektrarne na Dravi in v zvezi s tem preskrbe Avstrije z električno energijo iz Jugoslavije, zlasti v zimskih mesecih, ko v Avstriji zaradi nizkega stanja vode primanjkuje. Na dnevnem redu bo tudi vprašanje boljšega izkoriščanja zmogljivosti južnih železnic za avstrijski tranzit preko Jugoslavije v Trst ter druga gospodarska vprašanja, zadevajoča obe deželi, in vprašanje kulturnega sodelovanja.

Avstrija se zaveda pomena prijateljstva z Jugoslavijo

je rekel v posebnem intervjuju za »Borbo« avstrijski kancler ing. Julius Raab

Posebni dopisnik »Borbe« je med nedavnim bivanjem na Dunaju v vladni palači obiskal avstrijskega kanclerja ing. Juliusa Raaba. Navezal je z njim daljši pristran razgovor o perečih vprašanjih stikov med Jugoslavijo in Avstrijo. Govorec o bližnjem obisku državnega sekretarja za zunanje zadeve tov. Koča Popovića na Dunaju, je kancler ing. Raab rekel:

»Avstrija se dobro zaveda, kako dragoceno je prijateljstvo

Ing. Julius Raab

z njenim južnim sosedom. Zato je naravno, da so osebni stiki z jugoslovanskimi državniki za nas zelo važni. Zelo smo bili veseli prijateljskega sprejema, ki ga je bil deležen lani v Jugoslaviji naš minister za zunanje zadeve, in prizadevali si bomo, da bomo med obiskom jugoslovanskega državnega sekretarja za zunanje zadeve na Dunaju pokazali, kako so nam pri srcu prijateljski stiki z Jugoslavijo.

Ko je prešel na sedanje stike med Jugoslavijo in Avstrijo, je kancler Raab poudaril, da jih lahko označi kot popolnoma prijateljske. S sporazumi, sklenjenimi po vojni, sta obe deželi udelili več vprašanj, kakor n. pr. upostavitve normalnih gospodarskih stikov, o katerih je kancler

Raab rekel: »Mi si prizadevamo, da bi gospodarske stike čim bolj razvili.« Potem je pripomnil, da je bila Avstrija zelo zadovoljna, ko so se vrnili iz Jugoslavije avstrijski vojni ujetniki.

Govorec o stikih med Jugoslavijo in Avstrijo je kancler ing. Raab poudaril, da je prepričan, da se bo ugodni razvoj stikov z Jugoslavijo nadaljeval in da bo dopolnjen z izmenjavo na kulturnem področju.

Na vprašanje, kako je avstrijska vlada sprejela predlog Jugoslavije, naj bi sprejeli Avstrijo v Donavsko komisijo, je ing. Raab odgovoril:

»Predlog Jugoslavije, naj bi Avstrijo sprejeli v Donavsko komisijo, smo sprejeli z velikim zadovoljstvom. Naravno je, da je Avstrija iz gospodarskih razlogov na prometu po Donavi zelo zainteresirana. Vsaka razširitev tega prometa pomeni za Avstrijo cenen promet in razbremenitev ostalega prometa. Upamo, da bo predlog Jugoslavije dosegel zaželen uspeh.«

Ko je prešel na vprašanje Trsta, je kancler ing. Raab rekel, da Avstrija v Trstu nima političnih, marveč samo gospodarskih koristi. Govorec o gospodarskih koristih je poudaril, da je Avstrija zelo zainteresirana na tem, da bi ji pri končni ureditvi tržaškega vprašanja pripoznali pri izkoriščanju pristanišča kar največje prednosti.

Na koncu razgovora je ing. Raab pripomnil, da pozna jugoslovansko Primorje in da se rad spominja svojega bivanja v Crikvenici in Senju. Če mu bodo posli dopuščali, je rekel, se bo tudi letos kot turist mudil na našem Primorju.

Dj. Zelmanović.

Določili so delegacijo, ki bo spremljala tovariša Popovića

Beograd, 21. junija. (Tanjug.) Državni sekretariat za zunanje zadeve je preko avstrijskega poslanstva v Beogradu obvestil avstrijsko vlado o sestavi delegacije, ki bo spremljala državnega sekretarja za zunanje zadeve Koča Popovića ob njegovem obisku v Avstriji. Sporazumeli so se tudi o programu bivanja Koče Popovića na Dunaju ter o dnevnem redu razgovorov med jugoslovanskimi in avstrijskimi funkcionarji.

V jugoslovanski delegaciji, ki jo vodi državni sekretar Koča Popović, so funkcionarji državne sekretariata, načelnik evropskega oddelka, opolnomočeni minister Salko Fejić, načelnik ekonomskega oddelka svetnik Ivan Barbalčić, pravni svetnik dr. L. Dislav Serb, svetnik Drago Kunc in tajnik Aleksander Demajo.

Delegacija bo 29. t. m. odpoštovala z letalom na Dunaj. Iste dne popoldne bodo na Dunaju običajni protokolarni obiski. Uradni razgovori med državnim sekretarjem Kočo Popovićem in avstrijskim ministrom za zunanje zadeve dr. Karlom Gruberjem bodo 30. junija in 1. julija. Razen tega bo v teh dveh dneh kosilo pri predsedniku republike Teodorju Körnerju in ministru zunanjih zadev Karlu Gruberju ter večerja pri kanclerju Julisu Raabu. Za 1. julij zvečer je določen sprejem v jugoslovanskem poslanstvu na Dunaju, pred tem bo pa najbrž tiskovna konferenca.

Na Boračkem jezeru je prijeten odih

Slepa pokornost predstavnikov satelitskih držav ovira delo Donavske komisije

Po stari praksi preglašujejo vse jugoslovanske predloge s 5:1

Bukarešta, 21. junija. (Tanjug.) Na včerajšnji seji posebne komisije Donavske komisije so nadaljevali diskusijo o določbah jugoslovanskega načrta. Po stari navadi in stalni praksi v Donavski komisiji so rezultati glasovanja vedno 5:1, kar pomeni, da jugoslovanski predlog odklanjajo. Organizacijska struktura, ki jo določa jugoslovanski načrt, je sprejemljiva za vse tiste, ki žele majhen, cenen, toda zelo učinkovit uslužbenki aparat, ki bi uspešno opravljal svoje naloge. Jugoslovanska delegacija je zato predlagala ustanovitev sekretariata in štirih najnujnejših tehničnih oddelkov. Večina v komisiji želi ohraniti sedem velikih oddelkov, ki v nobenem primeru ne bodo koristili učinkovitemu delu Donavske komisije.

To dokazuje, da različno gledajo tudi na zgolj tehnična vprašanja. Za sedanje stanje v Donav-

ski komisiji je značilna trdna odločenost, da mora v komisiji ostati Sovjetski zvezi dominantni položaj. Uboljiva večina sprejema le tisto, s čimer se strinja sovjetski delegat. Njegova dominacija je ostala doslej nedotaknjena. Pred tednom dni so vsi delegati večine najodločneje nasprotovali tistim odredbam jugoslovanskega teksta, ki obravnavajo vprašanje direktorja, njegovih pomočnikov in šefov oddelkov le zato, ker se je ob tej priložnosti sovjetskemu delegatu zdela rešitev tehničnih vprašanj nesprejemljiva.

Včeraj je sovjetski delegat v svojem osnutku podal podobno rešitev, kot jo določa jugoslovanski načrt, ker so na tem temelju organizirane vse mednarodne institucije, zlasti pa organizacija OZN in njene specializirane agencije. Drugačne rešitve ne bi mogli najti tudi za vprašanje osebja in odgovornih funkcionarjev.

Delegati večine so tokrat sprejeli ta predlog, ker ga je predlagal sovjetski delegat. Pred enim tednom pa so posamezniki izjavljali celo, da jim ni mar, kaj dela OZN in ostale mednarodne organizacije in kakšna je njihova organizacijska struktura. Zdej pa so branili tisto, kar so pred enim tednom napadali.

Igranje z glasovi večine resno ogroža delo te mednarodne organizacije in kompromitira njen ugled.

Komisija Socialistične internacionale zapustila Trst

Trst, 21. junija. (Tanjug.) Po petdnevem bivanju v Trstu je danes odpoštovala iz cone A STO posebna opazovalna komisija Socialistične internacionale, v kateri so član vodstva belgijske socialistične stranke Camille Huysmans, tajnik mednarodnega oddelka britanske laburistične stranke Saul Rose in član vodstva francoske socialistične stranke Henry Risière. Naloga te komisije je bila pripraviti poročilo o tržaškem vprašanju za prihodnji kongres Socialistične internacionale, ki bo od 15. do 20. julija v Stockholmu.

Ameriški generali prispeli v Jugoslavijo

Beograd, 21. junija. (Tanjug.) Včeraj popoldne so prispeli z letalom v Jugoslavijo generalni major Roger Raney, brigadni generala Frederic Coulton in John O'Hara in drugi višji častniki ameriškega vojnega letalstva.

Na letališču v Batajnici so visoke ameriške častnike sprejeli generalna majorja jugoslovanskega vojnega letalstva Viktor Bubanj in Radoslav Jovič, polkovnik Miroslav Burić in podpolkovnik Rihard Filipovič in Franjo Lolić.

Sprejema se je udeležil tudi ameriški letalski poslanec v Beogradu polk. Roland Bergmayer s častniki misije za vojaško pomoč.

Ameriški visoki častniki bodo ostali v Jugoslaviji več dni. Obiskali bodo nekatere letalske enote in podjetja in se razgovarjali o vojaški pomoči jugoslovanskemu vojnemu letalstvu.

MESTNA KONFERENCA SZDL V CELJU

PADEC ČLANSTVA OSNOVNIH ORGANIZACIJ

Celje, 21. jun. — Danes je bila v Narodnem domu mestna konferenca SZDL Celje, kateri je prisostvovalo samo 158 delegatov, medtem ko so terenske organizacije izvodile za to konferenco 242 delegatov. Razen gostov iz Celja se je konference udeležil kot gost tudi tovariš Marijan Dermastja, član Glavnega odbora SZDL Slovenije. Obširno politično poročilo sekretarja Mest-

Vodstvo Socialistične zveze Slovenije bo razpravljalo o političnih problemih

V sredo 24. junija bo predsedstvo Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije privedilo v Ljubljani sestanek z okrajnimi sekretarji Socialistične zveze. Na sestanku bodo razpravljali o organizacijsko-političnih problemih organizacij SZDL. Pričakuje se, da bodo na sestanku razpravljali tudi o bližnjih volitvah v Zvezo in v Republikno skupščino.

Dne 29. junija bo v Ljubljani tudi seja Glavnega odbora Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije, na kateri bodo razpravljali o aktualnih političnih vprašanjih.

negi odbora SZDL tovariša Florjana Pelka je osvetlilo več perečih političnih vprašanj.

V poročilu je bilo navedeno, da člani Socialistične zveze vse premalo sodelujejo v diskusijah o važnih gospodarskih vprašanjih in o negativnih pojavih v nekaterih celjskih podjetjih. To se najbolj zrcali v trgovski mreži, kjer se zdej na odgovornih mestih sedijo ljudje s slabimi moralnimi kvalifikacijami. V »Speceriji« so en milijon primanjkljaja krili kar iz osnovnih postavk v izgovorom, da so primanjkljaji v trgovini normalni pojavi.

Prav tako člani SZD premalo sodelujejo pri odkrivanju gospodarskega kriminala. Dostikrat terenske organizacije SZD preprejo svoje poslanstvo, ki bi ga morale opraviti pri politični vzgoji svojega članstva. Razna društva le premalo skrbijo za socialistično vsebino dela in za vzgojo socialistične zavesti članov. Skoraj v vseh 25 osnovnih organizacijah SZDL v Celju se je število članstva zmanjšalo.

Predsednik MLO tovariš Riko Jerman je naslovlj ostro kritiko tistim ljudskim odborom, ki menijo, da je njihovo poslanstvo opravljeno s tem, če se udeležujejo sej in zasedanj MLO.

Delegati so v diskusijah govorili o napakah, ki jih delajo posamezniki. Mnogo je bilo govora o družbeni kontroli, pomoči SZ in vzgoji mladine, razgledanosti članov zbora proizvajalcev itd.

Delegati so izvolili nov izvršni odbor, ki šteje 25 članov. Izmed teh je 12 nameščencev, 10 delavcev (na prvi kandidacijski listi je bilo predlagano samo pet delavcev), 1 kmet, 1 učitelj in 1 železničar.

Konferenca komunistov v Mariboru

Maribor, 21. junija. — Danes so v Mariboru na konferenci MK ZK razpravljali o delu komunistov med množicami in na terenu. Razpravo je vodil sekretar tov. Vlado Majhen, ki je govoril zlasti o novih pogojih dela po VI. kongresu KPJ. Poudaril je, da nekdanji komunisti niso dovolj čuvali socialistične demokracije, premalo skrbijo pa so tudi posvečali idejnemu boju v kulturno-političnem in gospodarskem življenju. Ugotovili so, da bo potrebno izboljšati moralni lik komunistov v gospodarstvu ter bolj kot doslej pomagati utrjevati državljansko zavest ter varovati zakonitost družbenega razvoja.

Papagos in Stefanopoulos na poti domov

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Carigrad, 21. junija. — Petdnevni uradni obisk predsednika grške vlade Papagosa in zunanje ministra Stefanopoulosa v Turčiji je končan. Na sinočnjem sprejemu v počastitvi visokih grških gostov, ki ga je priredil carigradski župan dr. Gekaj, so bili navzoči najvišji predstavniki političnih, vojaških in industrijskih krogov Carigrada ter konzularni zbor.

Visoka grška gosta bi morala davi odpotovati z letalom v Atene. Ker pa letalo družbe »Svissair« ni pravočasno prispelo, sta odpotovala šele popoldne. Ob slovesnem odhodu predsednika grške vlade in zunanje ministra s carigradskega letališča so bili navzoči razen najvišjih predstavnikov carigradske občine z županom na četu tudi poveljniki tega vojaškega okrožja in poveljniki mesta ter jugoslovanski generalni konzul Vojo Sobajčić Z. P.

Reynaudovo poročilo

Pariz, 21. junija. (Reuter) Paul Reynaud je izročil danes predsedniku francoske republike Vincentu Auriolu poročilo o političnem položaju, ki ga je pripravil petčlanski odbor po včerajšnji konferenci bivših predsednikov vlad in voditeljev vseh parlamentarnih skupin, razen komunistične.

Naše vojne ladje v jugoslovanski coni STO

(Od stalnega dopisnika »Borbe«) Koper, 21. jun. Jugoslovansko cono STO so obiskale nekatere enote iz eskadre jugoslovanske vojne mornarice. Ustavile so se v Kopru, Izoli in Piranu. V Kopru so komandanti enot obiskali komandanta vojaške uprave JLA jugoslovanske cone STO polkovnika Miloša Stamatovića, ki jim je obisk vrnil.

M. P.

S KONFERENCE REPUBLISKEGA ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

PRI VARČEVANJU ne smemo zapostavljati človeka

Ljubljana, 21. jun.

Danes je bila v Ljubljani konferenca Republiškega zavoda za socialno zavarovanje, na kateri so bili tudi predstavniki zveznega sekretariata za socialno zaščito Zdenko Has, direktor Zavoda za socialno zavarovanje Hrvaške Ugarković, član Izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije Tone Fajfar, predsednik Sveta za zdravstvo in socialno skrbstvo Slovenije Lojze Piškaur itd.

Predsednik začasnega Republiškega zavoda za socialno zavarovanje Jože Plevnik je v svojem govoru med drugim navedel težave, ki jih je gospodarstvu povzročila razširitev pravic iz socialnega zavarovanja na večji krog delovnih ljudi. Število zavarovancev se je po vojni skorajda potrojilo in jih je sedaj v Sloveniji okoli 290.000. Skoraj 160 tisoč otrok dobiva otroške določke. Skupno bodo samo v Sloveniji letos izdali za socialno zavarovanje nad 14 milijard din.

Iz besed direktorja Republiškega zavoda, dr. Bojana Spicarija, se da razbrati, da nastajajo težave, ki motijo redno poslovanje Zavoda tudi zato, ker mnoga podjetja ne plačujejo redno dajatev za socialno zavarovanje.

SOCIALNO ZAKONODAJO KAZE IZPOLNITI

V razpravi so člani Zavoda obravnavali predloge predsednika kakor tudi predloge direktorja Zavoda, naj se nekatere uredbe o socialnem zavarovanju izpopolnijo. Menili so, da bi zakon o socialnem zavarovanju smel le okvirno postaviti pravice in dolžnosti zavarovancev.

Med drugim so diskutanti predlagali, da bi se v bodoče mogla prenesti na okrajne in mestne zavode tudi pravice o ločati o otroških določkih in njihovem izplačevanju iz sredstev, ki jih ta področja sama ustvarjajo oziroma prispevajo.

V ZDRAVLISCH RAZMERO MA VEČ USLUZBENCEV KOT DELAVCEV

Decentralizacija socialnega zavarovanja je že omogočila, da se je izboljšala ta služba in pove-

čala skrb za delovnega človeka. Tov. Plevnik je pojasnil, da se zdravi v zdraviliščih precej več delavcev kakor lani. Prejšnja leta so se namreč te pravice posluževali sorazmerno največ namestenci in uslužbenci, kar se sicer še opazi, čeprav že precej manj.

Precej besedi je bilo tudi o predlogu za zmanjšanje delovne dobe za delavce na nekaterih posebno napornih delovnih mestih, kot n. pr. za rudarje, kovinarje in druge, o čemer so bila mnenja deljena. Nekateri diskutanti so se strinjali, da bi se za posamezna delovna mesta zmanjšala delovna doba izpod 35 let, drugi pa so predlagali, da bi bilo bolje, če

bi se tem delavcem zmanjšal delovni čas, da bi dobivali še poseben dopust itd.

O varčevanju se je med prvimi oglasil mariborski predstavnik, ki je dejal, da varčevanje dostikrat napačno tolmačijo, in sicer tako, kot da se da varčevati samo s tem, da se predpisuje manj zdravil, pregleda manj pacientov itd. Njegovo stališče so potem podprli še nekateri diskutanti. Dejali so med drugim tudi to, da se v primerih, ko zdravnik pacienta le površno pregleda in zdravi, zdravljenje precej podaljša, kar povzroči še večje stroške. Še bolj važno pa je to, da se v takih primerih oddalji delavec od proizvodnje. K. M.

POUČEN PRIMER, KAKO JE TREBA BEDETI NAD JAVNIMI KORISTMI

Ljudstvo proti nezadovoljivemu delu okrajnega vodstva

Metković, 20. junija

Prebivalci metkoviškega okraja zadnje čase niso bili zadovoljni z delom Okrajnega ljudskega odbora. Kardarkol je šlo za važna gospodarska vprašanja, okrajno vodstvo javnega mnenja sploh ni upoštevalo. Nazadnje so aktivci množično posvetovalje, ki se ga je udeležilo več sto prebivalcev Metkoviča. Posamezni govorniki so kritizirali okrajno vodstvo, češ da ljudem premalo pojasnjuje sklepe. Oglasil se je sicer tudi nekaj sovražnikov naše stvarnosti, ki bi bili radi v kašnino ribarili, pa so morali kmalu utihniti.

Na sestanku OLO je bilo v poročilu o gospodarski perspektivi metkoviškega okraja izraženo mnenje, naj bi se Metković kot okrajno središče kmalu umaknil Kardeljevu, gospodarskemu in zemljepisnemu središču okraja. Ljudstvo tega vprašanja ni obravnavalo in ta predlog tudi ni bil plod dobro organizirane ankete o željah in potrebah vsega okraja.

Ljudje, ki ljubijo svoje mesto, pravijo, da jim gospodarske perspektive okraja sploh niso znane. Politično vodstvo okraja se je ne glede na posamezne poskuse sovražnih elementov, da bi rovarili, prebrčalo, da je kritika ljudstva v osnovi zdrava. Zato je sklenilo, naj pride vprašanje okrajnega središča v javno razpravo in naj se, če ne gre drugače, uredi s referendumom. Nekaj podobnega je tudi s perspektivnim planom razvoja gospodarstva, o katerem prebivalstvo sploh ni razpravljalo. V njem je bilo več pomankljivosti in letos so ga morali na podlagi predlogov zborov volivcev izpopolniti.

Metković pa je v tem oziru predlaval, češ da ga okrajno vodstvo ogrožajo. Pred vojno je imelo pristanišče v Metkoviću kakih 130.000 ton prometa na leto. Že pred vojno so razmišljali o zgraditvi pristanišča ob izlivu Neretve, kamor bi moglo voziti tudi velike ladje. Tako je bila sprožena misel o sedanjem Kardelje-

V Banatu že žanjejo in mlatijo

Zrenjanin, 21. jun.

V večini banatskih vasi so ječmen že poželi in ga nekaj tudi omlatili. Letina kaže dobro. Donos pšenice, ječmena in drugih vrst žita bo večji kakor lani. Po banatski ravnini zlasti pridno žanjejo zadnje tri dni, odkar je nehala deževati. Čez kakih deset dni se bo začela tudi žetev pšenice.

V Banatu je dovolj strojev in delovne sile za žetev in mlatje. Tudi zadrage in državna kmetijska posestva so z njimi dobro preskrbljena. Letošnje leto je tudi za sočivje zelo ugodno. Na trgu ga je čedalje več in cene padajo. V Zrenjaninu so že začeli prodajati novi ječmen. Prodajajo ga 1600 do 2500 dinarjev metrski stot. Ker letina dobro kaže, se je pocenila tudi pšenica. Pred dobrimi desetimi dnevi so jo prodajali še po 50 din za kg, zdaj je pa že po 25 in celo po 23 din.

Pisma uredništva

Omogočimo tudi podeželskim učiteljem boljše življenje

Tovariš urednik!

Težavno je delo učiteljev, zlasti še, če morajo poučevati ves dan. Nekaj mesecev bi take težave se premagovali, toda v slovenjegraškem okraju traja to že več kot leto dni, za svoj trud in nadurno delo pa ne prejemo nobenega honorarja ali nagrade. Vse to pa ne ptiha samo na slabe uspehe v šolah, temveč tudi na zdravstveno stanje učiteljev in na njihovo vzgojno delo med ljudstvom na podeželju itd.

V slovenjegraškem okraju primanjkuje v osnovnih šolah 40 učiteljev, na gimnazijah pa 36 predavateljev, kar morajo seveda ostali nadomestiti s prekurirnim delom. Tako sta na osnovni šoli v Crnečah pri Dravogradu dva učitelja. Stari učitelj Danilo Naberger, ki ima že 32 let službe, poučuje 40 ur na teden. V drugem oddelku mu pomaga žena Uršula, ki je upokojena in pri 43 letih službe učiteljsko 37 ur. V vseh obmejnih šolah, od katerih so nekatere v višini nad 1000 metrov, pri Treh kraljih, v Bistriškem jarku, Pernicah, Ojstrici, Strojini, Sentanelu, Lokovici, Podpeči, Selenbergu in Koprivni poučujejo novinci, ki imajo tedensko prav tako nad 35 ur pouka. Ti učitelji poučujejo razen tega v slabih prostorih, hrano si morajo nositi v nahrbtnikih iz dolin, pošte pa dobijo po več dni itd.

V Sentištu na Kozjak sploh ne

prinašajo pošte in je najbližja pošta oddaljena okoli 8 km. Podobno je v Koprivni in Javorju, kjer sta najbližji pošti oddaljeni 7 do 8 km. Tako ti učitelji ne hote zaostajajo za našim razvojem. Brez pošte, časopisov, radia in drugih vsakodnevnih potreb največkrat ničesar ne vedo o dnevnih dogodkih, še manj pa jih lahko tolmačijo ljudem na oddaljenih vaseh. Učitelji tudi nimajo nobene priložnosti, da bi se kulturno vzgajali, ker ni bližnjega nobenega gledališča, kinematografa ali druge kulturne ustanove. Zaradi celodnevnega pouka in skromnih sredstev pa tudi ne morejo v najbližja mesta. Tak učitelj mora otopeti pri osemnojem delu.

Do lani so vsi učitelji na težjih službenih mestih imeli posebne dodatke v znesku 1000 din, česar pa po novi uredbi ne dobijo več in so oddvisni le od skromnih plač, ki ne presegajo 7000 din. V teh razmerah, daleč od pečjih naselij, so prepuščeni sami sebi in porabijo večino časa le za žolo, nabavljanje hrane in kuhanje ter se le s težavo udeležujejo ostalega dela z ljudstvom.

Podobno je na gimnazijah. Na vseh teh je 60 prosvetnih delavcev; le trije izmed teh poučujejo normalno število ur, vsi ostali pa poučujejo 5 do 8 ur nad normalno. Vse te težave ptiha tudi na učni uspeh. Nekoliko bi se stanje učiteljev lahko izboljšalo, če bi jih za celodnevno poučevanje primerno nagradili.

Srečko Pratnemer.

Več zanimanja za poslovanje trgovskih podjetij

Beograd, 21. junija

Po dva dni trajajoči razpravi o vlogi trgovine v našem gospodarskem sistemu je plenum Centralnega odbora sindikata trgovinskih delavcev sprejel resolucijo, v kateri ugotavlja, da je bil prehod od distribucije na prost trg nujen in da je svobodna trgovina znatno vplivala, da smo vskladili razmerje med blagom in denarjem in dosegli na trgu ekonomske cene.

Posamezni delovni kolektivi in voditelji podjetij pa so začeli izgubljati razvojne smernice našega gospodarstva in trgovine v njem. V posameznih trgovin-

skih podjetjih so nastale težnje po neupravičenem zaslužku, izkoriščanju monopolnega položaja itd. Nekaterim ljudem v trgovini (nakupovalcem, prekurpevalcem, zastopnikom in drugim) je dovoljen zelo visok zaslužek. Posledice lanske suše, novi predpisi v gospodarstvu in trgovini ter čisto menjavanje cen v industriji je k temu še pripomoglo.

Resolucija naroča sindikalnim organizacijam, naj se bolj zanimajo za poslovanje v trgovinskih podjetjih in se skupaj z organi delavskega samoupravljanja bore proti vsem negativnim in malomeščanskim nazorom.

Mlinarji so goljufali pri merici

Obrenovac, 20. jun.

Okrajno podjetje za prehrano je mlelo v dveh svojih mlinih kmetom žito in jim za plačilo odvzemalo 12% merice. Ko so uračunali še razne odpadke, so dobili kmetje nazaj komaj polovico toliko moke, kolikor so prinesli žita. Nekemu kmetu so od 230 kg pšenice odbili toliko,

da je ostalo 138 kg čistega žita, 10 kg pa ga je odpadlo še na otrobe. Dobil je samo 127 kg moke in 10 kg otrobov. Ljudje so se pritoževali, pa ni nič zaleglo.

Ko so uradno pregledali vse mlince v okraju, so ugotovili, da so samo v mlinu na Zabrežju od 1. julija 1952 do 7. februarja 1953 zmleli kmetom 4.036.655 kg pšenice. Od tega naj bi odpadlo na merico 486.401 kg. Vzeli pa so kmetom in izročili »Zitoprometu« 347.118 kg ali 60.787 kg več. Namesto da bi mlinske odpadke izročili »Zitoprometu«, jih podjetje za prehrano samo predeluje in prodaja po tržnih cenah. Pri pregledu so našli tudi 10.000 kg od merice zbrane pšenice, ki bi jo bili morali prodati »Zitoprometu«.

V mlinu v Zabrežju so zmleli od 1. julija do 31. decembra 1952 za »Zitopromet« 1.651.775 kg pšenice. Od tega je bilo kakih 20.000 kg presežka raznih mlinskih izdelkov. V mlinu v Obrenovcu so našli 138.527 kg neprodane pšenice. V obeh mlinih se je torej nabralo kakih 300.000 kg presežkov žita in mlinskih proizvodov. To pač ni »manipulativni presežek«.

Uprave mlinov, zlasti pa delavski sveti, bi morali poskrbeti, da bi bilo v mlinih več reda in da bi iz podjetij izginil špekulativni duh.

Borjano bodo preimenovali v Plaz

Vsem je verjetno še v spominu snežna katastrofa, ki je hudo prizadela predlanski Tolminko v Slovenskem Primorju. Pri tej nesreči je bila najbolj prizadeta vas Borjana, kjer je velik snežni plaz odnesel skoraj vse hiše naselja. — S pomočjo vsega našega ljudstva so Borjanci kmalu začeli graditi novo naselje na varnejšem mestu. Nova vas je zdaj v glavnem dograjena. V spomin na to hudo nesrečo pa nameravajo preimenovali Borjano v Plaz.

Partizansko središče slovenske Istre je praznovalo

21. junija
Danes je bil v slovenski občini Šmarju zborovanja in kulturne je proglasil občinski ljudski od-

bor v spomin na obletnico požiga vasi med NOB. To vas, ki se je že pod Italijo imenovala »rdeče Šmarje«, so okupatorji požgali prvič jeseni 1943, drugič pa 21. junija 1944. Skupaj so požgali 151 hiš. Vas Šmarje je bila partizansko središče v slovenski Istri. Sedaj je vas že obnovljena in lepša kot prej. Dobila je še novo šolo in zadržni dom.

Na današnjem slavu so bila v Šmarjah zborovanja in kulturne ter sportne prireditve. Prvič se nastopila mlada družita TD Partizan iz koprškega okraja, rezervni oficiji iz okraja pa so organizirali partizanski marš v to partizansko vas.

V koprskem okraju hočejo užugati točo

Koprski okraj, zlasti severne predele toča rada običe. Prejšnji mesec je napravila ogromno gospodarsko škodo, saj je uničila vinograde skoraj v dveh občinah. Zdaj pa pripravljajo za zaščito pred točo posebne postaje za stre-

Tekstilci se potegujejo za kvalifikacijo

Predsedstvo Republiškega odbora sindikata slovenskih tekstilnih delavcev se je na zadnji seji zavzelo za predloge, naj bi se priznala kvalifikacija delavcem na tkalskih, predilskih in še nekaterih drugih delovnih mestih. Starjši delavci naj bi opravili krajše tečaje, preden bi se jim priznala kvalifikacija, mladina, ki prihaja v tekstilne tovarne, pa naj bi v bodoče obiskovala vajeniško šolo. Razen tega naj bi tudi za naprej še ostale tekstilne šole, ki vzgajajo tekstilne mojstre in podmojstre, vendar pa bi bilo treba izboljšati kvaliteto šolanja.

Zbori volivcev dobiva o vse bolj pravo lice

V novogradiškem okraju so volivci prvotno molče sprejemali poročila odbornikov, zdaj pa že kritično pretresajo njihovo delo

Prvotno se volivci brez besed sprejemali predloge funkcionarjev, zdaj pa jih vsestransko pretresajo.

V prvi polovici junija so imeli v novogradiškem okraju zbor volivcev, na katere je prišlo skupno nad šestnajst tisoč prebivalcev. Se bolj kot dober obisk pa je za te zbor volivcev značilno, da postajajo vse bolj to, kar bi v resnici morali biti.

Na vseh zborih volivcev so ljudje predlagali mnogo koristnega, prav tako pa so kritizirali dejavnost nekaterih odbornikov in zahtevali, da dajejo odborniki svojim volivcem obračun o delu v ljudskem odboru. V vasi Stivica so n. pr. na zborih volivcev razgallili nepoštenost odbornika okrajnega sveta proizvajalcev

Slavka Jeliča. Očitati so mu, da ni prijavil osem oralov orne zemlje in da ni plačal davka.

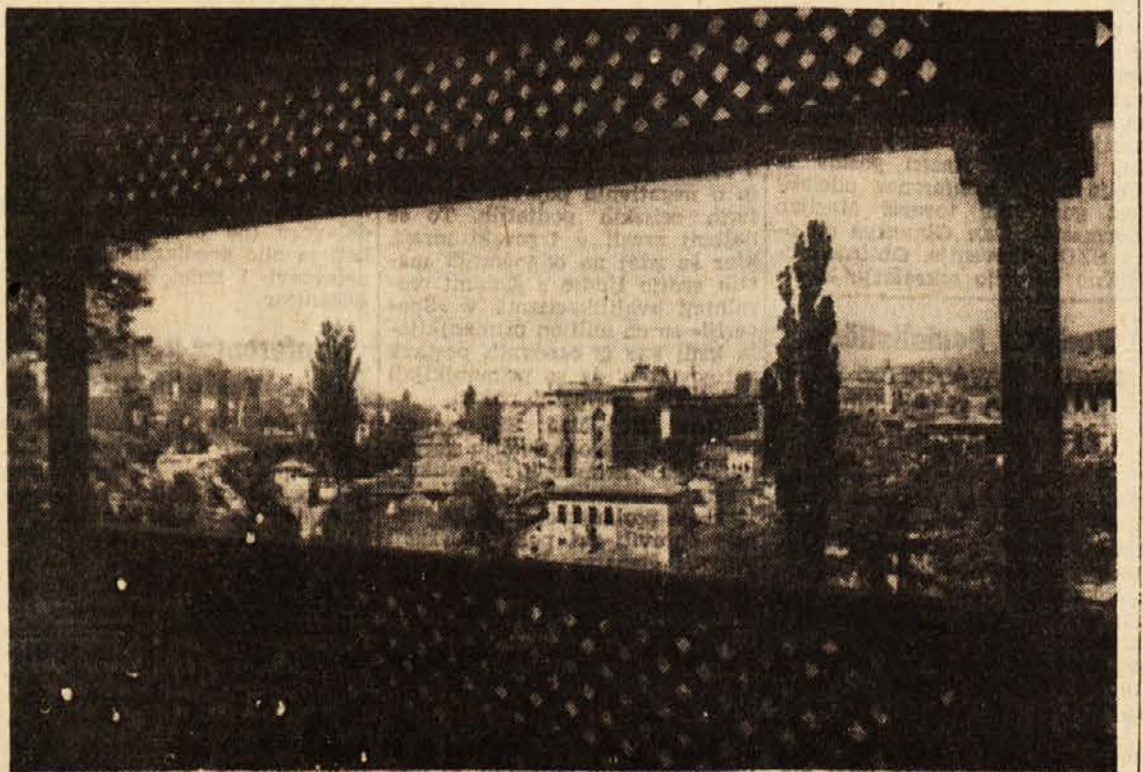
Skoro na vseh zborih so sprejeli tudi mnogo koristnih sklepov za izgraditev vasi. Volivci staroga Petrovega sela so sklenili zgraditi novo občinsko poslopje ter uvesti samoprispevek za zgraditev moderne tržnice. V Starčiču so sklenili nabaviti odtodno cev za izsuševanje cest, volivci Donjih Črnogorcev bodo zgradili čez 300 metrov kamenite poti, v Okučanih pa bodo zgradili osemletno šolo.

Zadnji zbori volivcev so bili tako izredno uspešni. Volivci in funkcionarji pričakujejo da se bodo v bodoče ti zbori še bolj uveljavili.

Ustavni zakon v »Arhivu za pravne in družbene znanosti«

Zadnja dvojna številka »Arhiva za pravne in družbene znanosti«, revije, ki izhaja kot glasilo Zveze društev pravnikov Jugoslavije, je posvečena večinoma razpravam o ustavnem zakonu. Revija prinaša naslednje članki: dr. Jovan Stefanović Odnosi med federacijo in ljudskimi republikami po novem zveznem ustavnem zakonu; dr. Maki Šnuderl, Suverenostno ustavnem zakonu; dr. Jovan Djordjević, Ustavni zakon in elementi nove Deklaracije pravice; dr. Rad. D. Lukić, Načelo enotnosti oblasti v zveznem ustavnem zakonu; dr. Ivo Krbeč, Predsednik republike; dr. Hamdija Čemerlić, Odbori Ljudske skupščine; dr. Nikola Stepanović, Vloga in položaj državne uprave v našem novem ustavnem sistemu; dr. A. Bilić in M. Despotović, Določbe ustanovnega zakona o delu ter Jovanović in M. Čuković, Ratifikacija mednarodnih pogodb po novem ustavnem zakonu.

Razen tega prinaša revija več prispevkov v rubrikah »Novo pravo in pravosodje«, »Mednarodni pregledi«, »Razprava o osebnih gospodarskih zakonov«, »Ocene in prikazi« ter »Beleške«.

Sarajevo se je v zadnjih letih precej spremenilo. Nekateri stari mestni predeli so izginili. Iz tal pa se zrasla nova postaja, ki razodevajo duh novega časa.

IZ AMERIŠKEGA SINDIKALNEGA GIBANJA

Kratkovidna kolektivna pogodba

Avtomobilski delavci so morali privoliti v zmanjšanje m. ezd, ker je njihov sindikat sklenil tako pogodbo z delodajalci

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

New York, junija
 Petletna pogodba, ki jo je sindikat avtomobilskih delavcev sklenil z glavnimi avtomobilskimi družbami, določa, da se morajo delavske mezde gibati v sorazmerju z izpremembami življenjskih stroškov. Če se materialne dobrine podraže, se morajo torej tudi mezde ustrezajoče zvišati. Če pa se cene potrošnih predmetov znižajo, morajo tudi mezde znižati.

je sindikat obljubil, da do 1955. leta ne bodo organizirali nobene stavke. To torej pomeni, da pogodba omogoča delodajalcem zniževati mezde, delavcem pa preprečuje uporabljati najučinkovitejša orožja v tarifnem boju — pravico do stavkanja. Delavci se zato pritožujejo nad sindikalnim vodstvom. Predsednik sindikata avtomobilskih delavcev, Rother, ki je hkrati tudi predsednik Kongresa industrijskih organizacij

nik sindikata Rother sta ob podpisovanju revidirane pogodbe izjavila med drugim: »Naša pogodba priča, da lahko svobodni delavci in svobodni delodajalci v našem demokratičnem sistemu uspešno rešujejo vse probleme za zeleno mizo, če delajo z dobro voljo in se zavedajo svojih dolžnosti.

GLAVNE SPREMEMBE POGODBE

Revidirana pogodba določa, da smejo v bodoče mezde znižati največ za pet centov, ne glede na to, za koliko se bodo znižali življenjski stroški. Kvalificiranim delavcem so povišali mezdo za deset centov.

Privolitev velikih avtomobilskih družb v ta sporazum je povzročila veliko presenečenje. Čemu so družbe privolile, čeprav so imele s staro pogodbo več prednosti in bi lahko mezde sistematično zniževale? Kako to, da so privolile v ta ukrep, saj so vedele, da sindikat ne more organizirati stavke, kajti znano je, da ameriški sindikati vestno izpolnjujejo tarifne pogodbe? Kaj je v ozadju tega sporazuma?

Če hočemo razumeti ta zelo zanimiva vprašanja, se moramo spomniti, da je v petletni pogodbi nekaj stavkov, ki določajo, da se morajo sorazmerno s povečanjem produktivnosti zvišati tudi mezde. To je nedvomno najpozitivnejši ukrep, ki ga je doslej doseglo ameriško sindikalno gibanje. Predstavnik CIO Rother zatrjuje, da je predvsem njegova zasluga, da se med ameriški delavci širi zahteva po zvišanju mezd za povečano delavno storilnost.

Pogodba, ki jo je sindikat avtomobilskih delavcev sklenil 1950. leta, o tem dokaj nedoločeno govori. Zdi se, da je to bolj ideal in cilj, ki kateremu stremijo, kot pa dejanski praktični ukrep.

Pri pogodbi je težišče predvsem na določanju razmerja med gibanjem stroškov življenjske potrebščine in med mezdami, kar je doslej omogočalo delodajalcem, da znižujejo mezde. To je bila draga izkušnja ne le za sindikat avtomobilskih delavcev, temveč tudi za celotno ameriško sindikalno gibanje. Pokazalo se je, da takih problemov ne morejo reševati s togim določanjem gibalnih lestvic za mezde in cene življenjskih potrebščin. Najhuje je posledice svoje kratkovidne politike občutil sindikat avtomobilskih delavcev. Spoznali so, da je pri nadaljnjem tarifnem boju treba ubrati drugo smer. Treba je temeljiti na načelu, da mora biti višina mezd v sorazmerju s produktivnostjo dela. S povečanjem produktivnosti dela se morajo tudi mezde dvigati.

»NEVARNO POJMOVANJE« V SINDIKATIH

Ameriško združenje industrijskih delavcev je na svoji zadnji skupščini razpravljalo o »nevarnih pojmovanjih, ki se pojavljajo v sindikatih«. Dejansko je bil pretežni del zasedanja posvečen »nevarnosti, ki jo povzročajo taka napačna pojmovanja«, to je zahteva, da se morajo mezde zvišati hkrati s povečanjem delovne storilnosti. Združenje je sklenilo, da bo pri drugih zahtevah sindikatom popuščalo, le pri tem vprašanju pa ne bo odstopalo od svojih načel. Eden izmed najvažnejših sklepov določa, da bodo industrijski z združenimi močmi zatirali »škodljivo idejo« o izravnavanju razmerja med višino mezd in delavno storilnostjo.

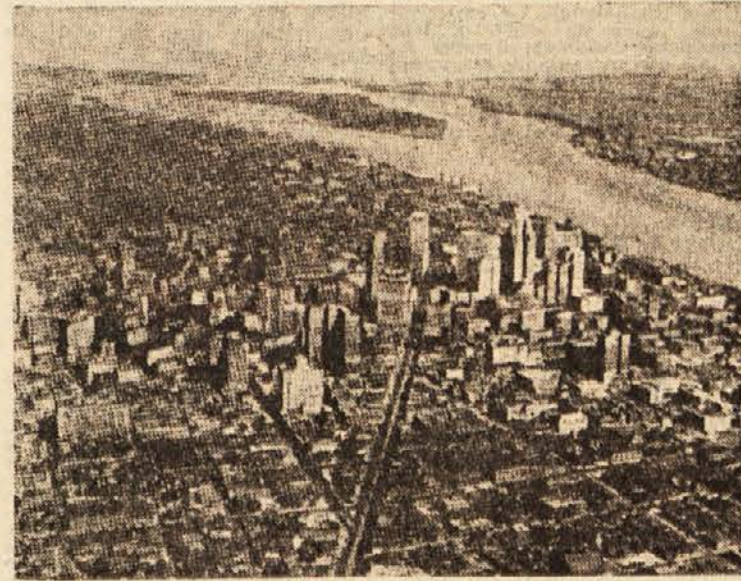
Velike avtomobilске družbe so pri reviziji petletne pogodbe imele velike prednosti pred sindikati in so zato nedvomno imele določene namene pri tem, ko so privolile v pogajanja z Rotherjem. Vedele so, da je Rother v težavnem položaju pred člani svojega sindikata. S privolitvijo v revizijo pogodbe so družbe Rotherja dejansko premagale. Toda pred tem so od njega zahtevale določeno popuščanje, ki je bilo za njih gotovo važnejše od vsega tistega, kar je vsebovala revidirana pogodba. **Jože Smole**

Sovjetski poveljnik zavnil poziv zahodnih sil

Berlin (r). Sovjetski vojaški poveljnik v Vzhodnem Berlinu general Džibrova je danes zavnil protest brez zahodnih vojaških poveljnikov. Ki so zahtevali, naj sovjetske oblasti takoj prekličejo vse izredne ukrepe, ki so jih izdale po nedavnih demonstracijah in nemirih, da bi čimprej obnovili v mestu normalno življenje.

Sežig knjig levčarskih avtorjev

New York, 21. junija (Tanjug). Ameriški zunanji minister John Foster Dulles je priznal na tiskovni konferenci, da so državni organi sežigali nekaj knjig levčarskih avtorjev. Za sežig so se odločili po preiskavi Ma. Carthyjevega in drugih kongresnih odborov.

Detroit

To pogodbo so sklenili 1. 1950, ko je bila v ZDA inflacija in so se cene dvigale. Velja pet let. Sindikat je bil s pogodbo zadovoljen, ker je smatral, da je to pravi način reševanja delavskih vprašanj.

Zdaj pa se je pokazalo, da je stvar drugačna. Vladni statistični urad je ugotovil znižanje cen nekaterih življenjskih potrebščin in avtomobilске družbe so lahko na podlagi pogodbe mezde ustrezno zmanjšale.

Namesto inflacije se čedalje bolj pojavljajo deflacionistične tendence. Blago preplavlja ameriška tržišča. V poslovnih krogih se že pogovarjajo o nevarnosti nadprodukcije. Nov gospodarski položaj povzroča stalno padanje cen.

DELAVCI SE UPIRAJO SINDIKALNEMU VODSTVU

Avtomobilski delavci so zašli v težavn položaj. V pogodbi pa

(CIO), je zašel v zelo neprijeten položaj. Spoznal je, da bo izgubil zaupanje članov, če ne bo takoj ukrenil nekaj, kar bi vsaj deloma izboljšalo položaj.

Zahteval je revizijo pogodbe. V pozivu glavnim avtomobilskim družbam je poudaril, da sindikat v nasprotnem primeru ne bo z družbami sklepal nobenih dolgoročnih pogodb. Podal je več zahtev, med njimi je najvažnejša zahteva, naj ukinejo uredbo, ki dovoljuje znižanje mezd, če se znižajo cene življenjskih potrebščin.

Glavne avtomobilске družbe so na splošno presenečenje privolile v pogajanja o reviziji petletnega dogovora.

V zadnjih dneh so dosegli sporazum o reviziji. Obe stranki govorita o tem kot o »velikem uspehu«.

Podpredsednik družbe »General Motors«, Livingston, in predsed-

PRED KONFERENCO ZUNANJH MINISTROV V PARIZU

Proučili bodo razvoj dogodkov v Avstriji in Vzhodni Nemčiji

Bonn, 21. junija. Kakor poročajo zahodnonemška agencija, mislijo, da bodo zunanji ministri držav evropske skupnosti premoza in jekla na svoji konferenci v Parizu proučili razvoj dogodkov v Avstriji in Vzhodni Nemčiji. Nemški krogi menijo, da bi morali soglasni odmev, na katerega so naletele na Zahodu demonstracije v vzhodnem Berlinu in v sovjetski coni Nemčije, podpreti s koordinacijo stališč.

Zahodnonemški kancler Adenauer, ki bo jutri odpotoval v Pariz, se bo zavzel, kot pričakujejo, za uresničitev evropske politične skupnosti, ki naj bi zajela sedanjo skupnost premoza in jekla in evropsko obrambno skupnost. Kancler Adenauer pripisuje tej skupnosti velik pomen in bi bil ob neklih pogojih pripravljen dati prednost njeni ustanovitvi pred evropsko obrambno skupnostjo.

V Bonnu se zavedajo, da zaradi dolgotrajne vladne krize v Franciji in bližnje spremembe vlade v Italiji ne bo mogla pariska konferenca sprejeti nikakega končnega sklepa o evropski politični skupnosti. Zato pričakujejo, da bodo zunanji ministri določili predvsem delovni program, na podlagi katerega bodo lahko začeli izvedenci vseh šestih vlad v kratkem svoja posvetovanja.

Datum bermudske konference še ni določen

London, 21. junija (Tanjug). Trdijo, da sta predsednika vlad Velike Britanije in ZDA, Churchill in Eisenhower, vnovič izmenjala mnenja o datumu bermudske konference, ki ga še vedno niso dokončno določili. Uradno še niso ničesar izjavili o odložitvi konference.

Vse kaže, da se Veliki Britaniji najbolj mudi, da bi čimprej prišlo do razgovorov na Bermudih. Po izjavah diplomatskih opazovalcev v Londonu sodi Winston Churchill, da so zadnji dogodki povzročili bolj kot kdaj koli doslej nujno potrebo, da se tri zahodne velesile čimprej sestanejo in določijo skupno stališče do najvažnejših vprašanj Daljnega vzhoda in Evrope.

Neredi v Iranu

Teheran, 20. junija (Reuter). — Pri neredih v mestu Bahol ob obali Kaspijskega morja je bilo pet oseb ubitih, več pa ranjenih. Do spopada je prišlo med pristajši vlado in informirjevskimi elementi. Policiji in vojaštvu je uspelo obnoviti red.

PREDSEDNIK JUZNOKOREJSKE VLADE OBISKAL GENERALA CLARKA

Sing Man Rijevega vlada

izoustila z taborišč še 420 severnokorejskih ujetnikov

Mark Clark je objavil sporočilo, v katerem je obtožil južnokorejsko vlado, da je odgovorna za »množični beg ujetnikov« — Pekinški radio opozarja ameriške funkcionarje, da ničesar ne store za povratek izpuščenih ujetnikov — Fenjang svari pred »resnimi dogodki« — Srditi napadi kitajskih in severnokorejskih čet

Tokio, 21. junija (AFP). Predsednik južnokorejske vlade Paik Tu Ciu je prispel danes v Tokio in odšel takoj v štab vrhovnega poveljnika Združenega poveljstva generala Clarka. Ko je prispel na tokijsko letališče, so Paik Tu Ciu obkročili ameriški vojaški policisti, ki so preprečili novinarjem in fotografom, da bi se mu približali. Predsednik južnokorejske vlade se bo še nočjo vrnil v Seul.

Vrhovni poveljnik sil Združenega poveljstva general Mark Clark je objavil danes sporočilo, v katerem pravi, da je južnokorejska vlada izključno odgovorna za »množični beg« severnokorejskih ujetnikov iz taborišč Združenega poveljstva. General Clark je označil ta južnokorejski korak za neposredno

kršitev njegovega ugleda kot vrhovnega poveljnika. Poročilo poudarja, da Sing Man Ri ni le prekršil prevzetih obveznosti, temveč da njegove čete tudi same organizirajo beg severnokorejskih ujetnikov.

Pekinški radio je danes obtožil ameriške funkcionarje Združenega poveljstva, da niso do zdaj storili ničesar resnega, da bi poiskali tiste ujetnike, ki so »pobegnili« iz taborišč v Južni Koreji, in izrazil mnenje, da so deloma odgovorni za izpustitev teh ujetnikov.

Pekinški radio je dodal, da ameriški dopisniki zaslišujejo sedaj te Severnokorejce, ki so na ozemlju Južne Koreje pod nadzorstvom južnokor. oblasti.

Južnokorejska vlada je ponovno uporabila tanke in kamione in izpustila še 420 severnokorejskih ujetnikov iz nekaterih ujetniških taborišč. Po izjavi uradnega predstavnika so ujetniška taborišča obkolili tanki in kamioni južnokorejske vojske, nato pa so začeli streljati proti taboriščem. Ameriški stražarji so uporabili solzilni plin, niso pa na streljanje odgovorili.

Fenjangski radio se je danes dotaknil izpustitve severnokorejskih ujetnikov iz južnokorejskih taborišč in izrazil mnenje, da bi utegnili priti do »resnih dogodkov«, če ne bo odgovora na zahtevo severnokorejske delegacije v Pan Mun Jomu, da je treba izpuščene ujetnike vnovič spraviti pod nadzorstvo Združenega poveljstva.

V oddaji je bilo rečeno, da bo te »resne dogodke« izsilila Severna Koreja z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Kitajske in severnokorejske čete so izvedle večeraj več močnih napadov na srednjem delu korejskega bojišča. Sovražnim silam je uspelo zasedeti eno izmed sprednjih postojank čet Združenega poveljstva. Na dru-

gih postojankah je močno vkopanim južnokorejskim četam uspelo preprečiti vse kitajsko-severnokorejske napore, da razširijo žep v bojni črti Združenega poveljstva. Na drugih delih bojišča je prišlo le do manjših napadov kitajskih in severnokorejskih enot.

Letalstvo Združenega poveljstva je bombardiralo severnokorejsko prestolnico Fenjang. Kljub slabemu vremenu so zavzeznika letala močno napadla dva severnokorejski letališči.

Padalci za Južno Korejo

Tokio (r). Poveljstvo Združenih sil je poslalo z Japonske v Južno Korejo ameriško enoto padalcev. Poročajo, da so ti padalci že lani zadušili upor severnokorejskih ujetnikov na otoku Koje.

General Clark je sporočil, da je danes pobegnilo iz južnokorejskih ujetniških taborišč nadaljnjih 700 severnokorejskih ujetnikov, ki zavračajo repatriacijo. Ameriški stražarji so uporabili solzilec, vendar brez uspeha. Pri begu ujetnikov iz taborišča pri Taeguju je bil en ujetnik ubit, štiri pa ranjeni.

Prav tako poročajo, da je poveljnik Združenih čet general Clark danes zavrnil protest Kitajcev in Severnokorejcev, češ da so severnokorejske čete izpustile iz taborišč z vodstvom Združenega poveljstva.

Caller zahteva preiskavo proti častnikom Združenega poveljstva

New York, 21. junija (United Press). Demokratiški član predstavnika doma Caller je izjavil, da bo v ponedeljek pozval ameriški Kongres, naj izvede preiskavo zaradi malomarnosti Združenega poveljstva in ameriškega vojaškega osebja, ki ni preprečilo južnokorejske predstavnika Sing Man Rijevega ukrepe in preprečiti njegovo uresničitev predvsem zaradi tega, ker so bili večkrat opozorjeni na priprave južnokorejskega predsednika.

Caller je dejal, da bo zahteval ustanovitev preiskovalnega odbora, v katerem naj bi bilo pet članov odbora za oborožene sile predstavnika doma.

Indija graja MacCarthyjevo stališče do Sing Man Rijevega

New Delhi, 21. junija. Neuradni krogi v Indiji opozarjajo na izjavo republikanskega senatorja MacCarthyja in poudarjajo, da pomeni dokaz več, ki potrjuje domnevo, da stoji za Sing Man Rijejem vplivni ameriški krogi. MacCarthyjeva izjava o »supravarnosti« Sing Man Rijevega korak je naletele na soglasno obsodbo delijskih političnih krogov, ki izražajo upanje, da bo Združeno poveljstvo izdalo učinkovite ukrepe proti Sing Man Riju, ne glede na stališče nekkih ameriških krogov.

OZN in Koreja

New York, 21. junija (Tanjug). Predsednik Generalne skupščine OZN Lester Pearson in generalni tajnik Združenih narodov Dag Hammarskjöld se bosta v začetku tega tedna sestala, da bi proučila položaj na Koreji, ki je nastal po izpustitvi severnokorejskih ujetnikov iz taborišč v Južni Koreji. Domnevajo, da bosta Pearson in Hammarskjöld razpravljala o tem, če bi bilo treba sklicati Generalno skupščino.

DANES PO SVETU

Potrebna je odločna akcija

V času, ko funkcionarji Združenega poveljstva zagotavljajo, da se trudijo poiskati izpuščene ujetnike, in v času, ko sporočajo, da so v taborišča vnovič spravili 1028 ujetnikov, je južnokorejska vlada s tanki in kamioni ter s streljanjem na ameriške stražarje izpustila iz taborišč še 420 ujetnikov. Še več, zahteva, da ji Združeno poveljstvo izroči preostalih 8.329 ujetnikov in da preneha nadaljnje iskanje tistih, ki so jih izpustili iz taborišč.

Nedvomno je bilo napačno, ko so zaupali Sing Man Riju, v času, ko je zagotavljal Združenemu poveljstvu, da ne bo začel nikake akcije brez njegove vednosti. To zaupanje je mogoče danes grajati, kar pa seveda malo pomaga. Po tem Sing Man Rijejem koraku, za katerega se je samovoljno odločil pred štirimi dnevi, in ki je zadal resen udarec ugledu Združenega poveljstva ter generalu Clarku, bi bila veliko večja in neoprostljiva napaka, če ne bi izdali odločnih ukrepov za preprečitev nadaljnjih korakov, ki ogrožajo mir.

Seveda je težko poiskati slehernega izmed 28.000 ujetnikov, ki jih Sing Man Rijeve režim skriva.

Prav tako je jasno, da se bo zaradi odločne akcije v tej smeri, ki jo upravičeno zahteva nasprotna stran. Združeno poveljstvo zapletlo v nesoglasja s Sing Man Rijejem režimom. Toda koristi miru so danes veliko nujnejše, podpis premirja na Koreji pa je nedvomno eden najpomembnejših korakov za mir na svetu. Sleherno upiranje temu koraku in napad nanj ni nič manjša agresija, kot jo je zagrešil sovražnik pred tremi leti.

Odločen nastop Združenih narodov proti napadalcem akciji Sing Man Rijeve je potreben toliko bolj, ker nikakor ni mogoče pričakovati, da bo spoštoval premirje. Ni mogoče pričakovati nikakih popustov, da bo južnokorejski režim upošteval sporazum o premirju. Ze sama narava tega režima je taka, da mora iskati izhod iz reakcionarne notranje politike, sloveče na fevdalizmu in nasilju, v napadu navzen.

Samo avtoritativen nastop Združenih narodov lahko zagotovi mir. Če Sing Man Ri ne more sprejeti zahtev Združenih narodov, je pač njegova stvar, saj so te zahteve za izmučeno ljudstvo Južne in Severne Koreje edino sprejemljive in edino rešilne za dosego premirja. Nedvomno so v Južni Koreji tudi

politične sile, ki bi brez nadaljnje sprejele pogoje Združenih narodov o premirju.

Zaradi pravilnosti in vsakogar tudi zaradi moči Združenih narodov so njihova načela za mir v Koreji na svetu splošno podprli. Sprejeti so jih morali tudi pobudniki napada. Zaradi pravilnosti teh načel ni mogoče vrtati za prenehanje sovražnosti tako lahko zapreti, čeprav so sedaj ta načela resno ogrožena. Nedvomno ima vlada ZDA veliko odgovornost v vsej tej zadevi, predvsem še pred organizacijo Združenih narodov. Tako n. pr. piše »New York Herald Tribune«, »a se morajo ZDA zelo truditi, da bi uresničile politiko Združenih narodov, ki jo tako zelo ogroža neodgovoren korak Sing Man Rijeve. Pričakovati moramo, da se bo vlada ZDA za ta napor odločila.«

Demokristjani zračajo volilni neuspeh na zahodne sile, ker niso izpolnile »tristranske deklaracije«

Sovražna izjava italijanskega veleposlanika v ZDA proti balkanskemu sporazumu in Jugoslaviji

Trst, 21. jun. (Tanjug). Nekateri tržaški politični opazovalci sklepajo, da pomenita izjava italijanskega poslanika v Washingtonu Tarchinija v razgovoru z ameriškim državnim podtajnikom za zun. zadeve Marchandom ter komentar italijanske uradne agencije ANSA, v katerem je bilo izraženo sovražno stališče proti balkanskemu sporazumu, da se je uradna italijanska kampanja proti Jugoslaviji znova začela. Tarchiniani je, kakor poudarjajo v teh krogih, znova menil, da je treba izjaviti, da Italija še vedno vztraja na tristranski deklaraciji, »ki jo še vedno ima za temelj svoje politike glede tržaškega vprašanja«.

Uradno objavo te izjave razlagajo kot neko vrsto poslednega odgovora na ponovne miroljubne pozive jugoslovanskih državljanov Italiji, naj bi tržaško vprašanje uredili z neposrednim sporazumom med obema državama. Takšen odgovor znova kaže, da Italija, kakor vse doslej, zahteva takšno ureditev tržaškega vprašanja, ki bi bila v skladu z njenimi imperialističnimi cilji na Balkanu. Poudarjajo tudi, da je poslanik Tarchiniani obdoližil zahodne velesile volilnega neuspeha demokristjanske koalicije, trdeč, da ga je povzročilo »neiz-

polnjevanje« tristranske deklaracije.

Glede komentarja ANSE, v katerem trdijo, da bi vojaški sporazum med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo »brez ureditve odnosov med Jugoslavijo in Italijo«, povzročil »težaven politični položaj«, pravijo tržaški politični opazovalci, da hočejo s takšno kampanjo preračunano škoditi Jugoslaviji.

TRŽAŠKA KRONIKA

Zapostavljanje slovenskih delavcev v tržaških podjetjih

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Trst, 21. junija. Razen premeščanj slovenskih železničarjev iz Trsta v Italijo, se po Trstu vedno bolj širijo glasovi o diskriminaciji iredentistov proti slovenskim delavcem v posameznih tržaških podjetjih. Spričo poročil, da je skupina delavcev tržaške livarne »Ilva« obiskala maršala Tita in se z njim razgovarjala o nedavnih slovesnostih istreskega ljudstva v Pazinu, je izšlo v iredentističnem listu »Giornale di Trieste« več člankov, češ da je ta obisk in raz-

govor odpadniško dejanje delavcev »Ilve«.

Sedaj pa se je zvedelo, da so začeli v posameznih tržaških podjetjih pravo iredentistično gonjo proti slovenskim delavcem. Tako noče uprava nove prednice »Sv. Juste« zaposliti kvalificirane slovenske delavke, ki je bila več let zaposlena v Mariboru. Čeprav podjetju primanjkuje kvalificirane delovne sile in čeprav je ta kvalificirana delavka Tržačanka, ji preprečujejo zaposlitev v tovarni. M. P.

Iz včerajšnje druge izdaje

Položaj v Vzhodni Nemčiji

Berlin, 20. jun. (AFP). Položaj v Vzhodnem Berlinu in na vsem področju Vzhodne Nemčije je še vedno zelo resen. Potrjujejo vesti, da je bilo obsedeno stanje v vsej sovjetski coni Nemčije. Sovjetske čete in oklopniki oddelki so se zbrali okrog vseh večjih vzhodnonemških mest. V Berlinu je prišla iz taborišča Döberitz motorizirana divizija, ki šteje 12.000 ljudi, ter kakšnih tri tisoč vojakov elitnih enot, ki ne pripadajo nobeni diviziji in so bile nastanjene jugovzhodno od Berlina. Drugod so bile sovjetske enote odpeljane s ključnih točk in zamenjane z vzhodnonemškimi policijskimi oddelki. Po drugi strani so nekoliko pustili represivni ukrepi v Vzhodnem Berlinu. Policijska ura je bila nocoj skrajšana za dve uri. Hkrati je bil odprt po en prehod iz vsakega dela vzhodnega v sosednji zahodni sektor Berlina. Kinematografi so spet odprti, v nedeljo in ponedeljek pa bodo odprli tudi gledališča. Vzhodnonemški radio še nadalje obtožuje 'zahodne provokaterje', da so povzročili nered, in trdi, da so bili dogodki 16. in 17. junija 'samo epizoda' ter da

Connant terja ukinitve sovjetskih represivnih ukrepov

Berlin, 20. junija (United Press). Ameriški visoki komisar v Zahodni Nemčiji James Connant je danes izjavil, da pomeni izoliranje vzhodnega Berlina kršitev četrtega sporazuma. To je izjavil ob obisku v Berlinu, kjer se je sestel s predsednikom zahodnonemške občine Reuterom. 'Če sovjetske oblasti zares iskreno žele izboljšati usodo vzhodnonemškega prebivalstva, potem bodo neovmorno ukinitve vse represivne ukrepe, ki so jih izvedli v Berlinu', Connant in dodal, da udeležba sovjetskih čet pri zatiranju demonstracij kaže, da prebivalci sovjetske cone kljub osemletni okupaciji in progandni nečestitici priznajo sovjetskega režima ter da ne podpirajo vzhodnonemške vlade.

Schäfer obsojen Bonn, 20. jun. (AFP). Vojni zločinec Schäfer je bil danes obsojen na 6 in pol let ječe.

Konferenca Evropske skupnosti

Rim, 20. jun. Italijanski ministrski predsednik De Gasperi je kot predsednik sklical konferenco Evropske skupnosti, ki bo v Parizu. Ta njegov sklep presojajo tuji opazovalci v Rimu kot poskus italijanskega predsednika, da si po neuspehu na volitvah utrdi svoj položaj vsaj na mednarodnem področju. Znano je, da bi se morala konferenca šestih ministrov sestati v Rimu 12. junija in trajati 12 dni. Na njej bi morali razpravljati o statusu Evropske politične skupnosti. Bila pa je odložena baje zaradi krize francoske vlade. Namesto tega sklicuje sedaj de Gasperi konferenco v Parizu, na kateri bodo določili načrt za bodo-

Jugoslovanska odlikovanja

Francoskim mornariškim častnikom

Pariz, 20. jun. (Tanjug). Veleposlanik FLRJ v Parizu Srđjan Prica je priredil danes svečano kosilo v čast delegacije Jugoslovanske vojne mornarice, ki je končala svoj obisk francoski vojni mornarici. Razen naših zastopnikov so bile pri kosilu tudi visoke francoske vojaške in civilne osebnosti.

Veleposlanik Prica je pri kosilu pozdravil goste in poudaril pomen vse boljših odnosov med mornaricama dveh prijateljskih narodov, ki imata enak cilj - obrambo miru in neodvisnosti.

Viceadmiral Mate Jerković je potem v imenu predsednika republike maršala Tita izročil admiralom Noniyu, Saliyu in Potuhonu visoka odlikovanja - red za vojaške zasluge I. reda, za zasluge v skupni borbi v drugi svetovni vojni.

KULTURNI OZORBORNIK

Iz diskusij po naših univerzah

Namesto pet - sedem let študija

Studentje morajo v soparnih junjskih dneh prenašati dvojno vročino: poletno in izpitno. V avliah Tehnične visoke šole v Beogradu, ki so polne studentov, vre kot v panju. Prijavljeno je bilo nad deset tisoč izpitov, ki bodo večnoma ta mesec. Zdi se, da je gradbenikom in strojnikom najteže. Pogledimo, kaj pravijo številke. Na gradbeno fakulteto se je v šolskem letu 1945 vpisalo 510 slušateljev, do letošnjega marca jih je absolviralo 150, diplomiralo pa 76. Povprečno trajajo študij 6,5 do 7 let, veliko število študentov pa študira še več kot sedem let. Na strojni fakulteti je od tistih, ki so se vpisali 1945, leta, po sedem in pol letih študija diplomiralo na letalskem oddelku 60%, na splošnem strojnem oddelku pa 82% slušateljev.

naj velja je za generacije, ki bodo študirale v normalnih pogojih. Studentje so dali tudi svoje predloge, kako naj bi se stanje popravilo. Nekateri so predavatelji sprejeli, nekaterih pa ne. Urejevanje učnih programov in odstranjevanje nepravilnosti še vedno le počasi napreduje.

Iz Sarajeva

Dopisnik 'Borbe' je obiskal rektorja sarajevske univerze dr. Vasa Butozana ter mu zastavil nekaj vprašanj. Ker bodo nekateri odgovori zanimali tudi našo javnost, jih objavljamo v izviru.

JAKOPIČEV PAVILJON

Ciril Cesar Deklica

Richterjev roman 'Porazeni' v hrvaščini

Globlje študija vreden je zanimiv pojav, da je bilo treba celih deset let, da se v Nemčiji po prvi svetovni vojni pojavili prvi pomembni romani, ki so obravnavali temo nemške poraze. Medtem ko je druga svetovna vojna dala že lepo vrsto del, ki razglabljajo o vojni, ujetništvu in vrnitvi v domovino. In vendar so bili Nemci tako globoko pogreznjeni v hitlerjevsko ideologijo in propagando, da je bilo mogoče skoro na prste preštetih resnično odporne dihovke, ki se v svojem podaltem delu niso strahli nacistične teorije Nemci so kot narod misleci znani po tem, da radi vrtajo po globlji vzrokih svoje krivde in tudi po tej vojni je nastala obsežna smeč cilpa literatura, žal je že pojav biblioteka sam po sebi dokaz, da iz teh spoznanj ne izvajajo konsekvenc. Kljub številnim delom naprednih pisateljev je tudi danes še precejšnje število Nemcev preveč zakoreninjeno v slavni preteklosti in ne vidi izhoda iz svojih obupnih megalomanijskih predstav. Vendar bodo deli, kakršni je roman 'Porazeni', naprednega nemškega pisatelja Hansa Wernerja Richterja (izšel je v prevodu Ljerkje Linč pri zagrebški založbi Zora), ki pravi o resnici in za lepšo bodočnost človeštva.

Glede revizije učnih načrtov je dr. Butozan dejal, da še ni končana. To nalogo so opravili na tehnični in pravni fakulteti, na večini ostalih pa bo končana do jeseni. Z revizijo učnih načrtov bomo omogočili študentom resničen študij. Število ur na fakultetah je bilo zmanjšano od 35 na 30 ur tedensko, kar omogoča študentom temeljitše delo. O osnutku splošnega zakona o univerzah je rektor sarajevske univerze poudaril, da je bil sprejet od univerzitetnih profesorjev in predavateljev ugodno, ker vidijo v njem dokaz, da se demokratično resnično uveljavlja. Glede samopravljanja so se razvnele živahne razprave o pristojnosti univerzitetnih organov. Previdalo je stališče, naj bo univerzitetna skupščina najvišji organ ter da naj jo sestavljajo ne samo predavatelji, marveč tudi asistenti in zastopniki Zveze študentov, ki bodo skupno določali smer dela in sodelovali pri volitvah rektorja in prorektorja. Fakultetni sveti bi urejali probleme svojih fakultet, univerzitetni svet pa bi urejal življenje na univerzi. Glede sestave fakultetnega sveta je prevladalo mnenje, naj se vanj vključijo tudi asistenti, čeprav so nekateri sodili, da naj bi sodelovali samo njihovi zastopniki. Za študentsko organizacijo smo se domenili, naj prihajajo njeni predstavniki na seje fakultetnega sveta, kadar se bodo obravnavala študentska vprašanja. Kar se tiče odnosov z Zvezo študentov, smo jih že razmotrili in se že kažejo prvi uspehi. Studentje so se zavzeli za proste študijske roke. Predlagali so, naj bo študijski režim svobodnejši, brez obveznega obiskovanja vseh predavanj, seveda razen vaj. Tudi profesorji stojimo na istem stališču. Sklenili smo, da na kmetijsko-gozdarski fakulteti ne bo diplomskih izpitov in podobno.

Gruber pri Nehruju

Dunaj, 20. jun. (AFP). V Birgenstocku v Švici sta se danes sestala predsednik indijske vlade Nehru in avstrijski zunanji minister Gruber. Na sestanku sta obravnavala nekatera gospodarska vprašanja, ki se tičejo obeh držav.

Posvečovanja v Parizu ob vladni krizi

Pariz, 20. junija (Tanjug). Današnja konferenca bivših predsednikov vlad in predsednikov parlamentarnih skupin je pokazala, da so težave zaradi vladne krize veliko resnejše in nesoglasja večja, kakor je sprva kazalo. Očitno je bilo, da v sedanjih pogojih ni lahko ustvariti trdne vladne večine in da so precej utemeljeni dvomi tistih, ki ne verjamejo, da bo 'velikemu svetu' uspelo najti ključ za rešitev krize. Na konferenci sta zastopnika socialistične stranke Guy Mollet in Jules Moch razložila nekatero ukrepe, ki so po njihovem mnenju podlaga za podrobnejši program. Sodila sta, da je treba zagotoviti popolno zaposlenost, ki pomeni sistematično vzpodbudo gospodarstvu, s investicijami, povečanjem proizvodnih sredstev, z borbo za pomenitev, s poenostavitvijo razdeljevalnega aparata ter z zidavo stanovanj. Dalje je treba izboljšati življenjske pogoje delavcev, urediti obdavčenje visokih dohodkov in velikega kapitala ter boriti se proti davčnim utajam. V Severni Afriki je treba uveljaviti popustljivejšo politiko in ustaviti je treba prelivanje krvi v Indokini.

Obveščeni krogi pravijo, da sta prišli na današnjem sestanku do izraza dve težnji glede vladnega programa. Prva je prve podpirajo načrt o ustanovitvi konservativne vlade, ki bi mogla zagotoviti državni blagajni potrebne dohodke. Če bi se do jeseni raztrgala kriza v skupščini ne uredila, bi pripravila nov volilni zakon, razpustila skupščino in razpisala nove volitve. Pristaši druge smeri žele pospešiti razvoj in postaviti vlado, ki bi se opirala na večino v parlamentu in vladala vsaj 18 mesecev.

Pariz, 20. junija (AFP). Posebni petičlanski komite s Paulom Reynaudom na čelu se je nocoj sestel, da bi sklepal o delu konference bivših predsednikov vlad in predsednikov parlamentarnih skupin, katerih dolžnost je bila najti izhod iz vladne krize. Redirjal je deklaracijo, ki vsebuje načela, sprejeta na konferenci, in ki bo jutri izročena predsedniku republike Auriolu.

Na konferenci so obravnavali vire novih finančnih sredstev in problem nadaljnjih vojaških naporov. Zastopniki socialistične stranke, so zaradi stališča ostalih strank poslali predsedniku konferenca Paulu Reynaudu pismo, v katerem so izjavili, da stališče teh strank onemogoča nadaljnjo razpravo o programu bodoče vlade. Zato se socialistični zastopniki ne bodo več udeleževali dela te konference. Če bi na konferenci sprejela ukrepa ki so ju predlagali, so pripravljene znova sodelovati.

BRITANSKA VLADA PRIPRAVLJA ostre ukrepe proti Sing Man Riju

London, 20. junija (Reuter). V diplomatskih krogih v Londonu so prepričani, da bo britanska vlada poslala oster protest južnokorejski vladi zaradi izpustitve severnokorejskih ujetnikov, ki nečejo biti repatriirani. Pričakujejo, da bodo v notri ostro obsojili predsednika Južne Koreje za nezadovoljstvo s razpravo o premirju, ki bi moral biti klanul popoln, izvzeto delo se je, da si bo Velika Britanija

MEDNARODNI KONGRES MEST KONČAN

Dunaj, 20. junija (Tanjug). Z današnjo svečano sejo je bil končan XI. mednarodni kongres mest. V svojem zaključnem govoru je predsednik Mednarodne zveze mest Oud poudaril pomen sodelovanja mest za ohranitev mira. Kongresa se je udeležilo 800 delegatov. Na njem je bila Zveza mest Jugoslavije uradno sprejeta v Mednarodno zvezo mest.

Kamboški kralj spet doma

Bangkok, 20. junija (AFP). Kamboški kralj, ki se je pred tednom dni prostovoljno odselil v Siem, se je nedavno vrnil v Kambožo. Kaže, da je njegov povratek v zvezi s prepovedjo siamske vlade, da bi na siamskem ozemlju organiziral odpor proti Franciji. Kralj je izjavil, da se bo Kambožija obrnila na Združene narode in jih prosila pomoči pri akciji za neodvisnost dežele. Če pa jo bodo Združeni narodi odklonili, bo pozval ljudstvo, da se pripravi na boj za neodvisnost.

Atenski tisk o razstavi jugoslovanskih slikarjev

Jugoslovanska razstava v Atenah je doživela zelo tople sprejem v krogih domačih umetnikov ter zbudila splošno zanimanje tudi med ostalo kulturno javnostjo. Atenski časopisi so to veliko zanimanje razlagajo, poleg priznanja kvalitete del, tudi z okolnostjo, da sta se jugoslovansko in grško slikarstvo v srednjem veku, kakor tudi kasneje, razvijala v dokaj podobni smeri in precej izven vplivov zapadnoevropske umetnosti.

Zbrano delo Miroslava Krleža

V nekaj dneh bo izšel luksuzno opremljen katalog del M. Krleža, ki jih je v 36 knjigah začela izdajati založba Zora v Zagrebu. V tem letu je predviden izid prvih dvanajst zvezkov, od katerih so štirje že v tisku.

Baletne premiere

V Hrvatskem narodnem gledališču v Zagrebu so uprizorili 17. junija štiri baletne premiere - 'Salomina tragedija', 'Klasična simfonija', 'Dance Macabres' in 'Amazonke'. Sodelovali so najuglednejši klasični plesalci zagrebškega baleta.

Ameriški rojaki gostje Izseljenske matice

Slovenska izseljenska matica je priredila sinoči sprejem ameriškim rojakom. Pri sprejemu so bili tudi predsednik Sveta za kulturo in prosveto Slovenije dr. Anton Melik, tajnik Glavnega odbora zveze sindikatov Slovenije Mavricij Borc in predstavniki drugih republiških ustanov in organizacij. Izseljence - goste je pozdravil predsednik Izseljenske matice Tone Seliskar. Zatem je bil izveden kulturni program. Za sprejem se je zahvalil Ludvik Medvešek.

Rimska vlada pred ostavko

Rim, 20. junija. (Tanjug). Italijanska vlada je imela danes svojo zadnjo sejo pred ostavko, ki jo bo dala novemu parlamentu. Na tem sestanku vlada ni obravnavala političnega položaja po volitvah niti sestave nove vlade. De Gasperi je samo na koncu seje s splošnimi besedami govoril o zaslugah dosedanje vlade, češ da bi njene delo moglo biti dobra osnova za bodočo vlado. To De Gasperijevo rezerviranost tolmadžev v rimskih političnih krogih kot potrditev, da namerava do-

Plenum Glavnega odbora AFŽ

Vida Tomšič o ženi v gospodarstvu in o ženskih organizacijah

V Ljubljani je v petek zasedal plenum Glavnega odbora AFŽ Slovenije, na katerem je po poročilih Ade Krivic o zunanje-političnih in notranjih vrašanjih ter ing. Vilme Pirkič o vprašanjih delovne žene na vasi govorila predsednica Centralnega odbora AFŽ Jugoslavije Vida Tomšič.

Govorila je o nekaterih negativnih pojavih v gospodarstvu. Ko odpuščajo žene z dela, grede ponekod tako daleč, da govore, da bo treba odstraniti vse poročene žene z delovnih mest, kar je popolnoma reakcionarno geslo. Potem je govorila o nalogah organizacije AFŽ. Zlasti je poudarila potrebo kandidiranja žena pri volitvah za republiško in zvezno skupščino. Glede organizacij samih sodi, da je treba sprejeti stališče, po katerem se nič ne sme odrejati od zgoraj. Kjerkoli žele imeti žene svojo lastno organizacijo, jo lahko imajo, vendar je odveč imeti takšno organizacijo AFŽ s političnim značajem, ki bi se uveljavila kot neke vrste ženska stranka. Takšnih organizacij ne potrebujemo, ker so se žene že toliko uveljavile in ker je naše politično življenje že tako razvito, da nam ni potrebna AFŽ kot organizacija, posebej še, če je postavljena od zgoraj. Ker so se žene vključile v Socialistično zvezo delovnih ljudi, tam ni smotno uveljavljati ženske organizacije. Toda, če ponekod žene hočejo imeti posebno žensko organizacijo ali društvo za posebno ženska vprašanja, je to njihova stvar in pravica.

Tekme za prvenstvo tekme kluba 'Ljubljana'

Predvečerašnjim in včeraj popoldne je bilo na igriščih pod Cekinovim gradom prvenstvo teniškega kluba 'Ljubljana'. Sodelovalo je 28 tekmovalcev in štiri tekmovalke. Zaradi velikega števila prijavljenih igralcev tekmujejo po sistemu izpadanja. Po predhodnih zmagah v 3. kolu so tekmovali naslednji tekmovalci: Razboršek : dr. Pelcer z rezultatom 6:2, 6:0, Zverovec B. : Skulič 6:0, 6:4, Suhar : Puchar 7:9, 6:0, 6:4, Cebular : Zverovec 6:1 6:0. V predzadnje kolo so se uvrstili Razboršek, Cebular, Suhar in Zverovec Božo. Tekmovanje se nadaljuje danes ob 9 uri na teniških igriščih pod Cekinovim gradom.

BSK - SARAJEVO 1:0 (0:0)

Prvenstvena tekma med BSK in Sarajevom je bila z rezultatom 1:0 (0:0). Edini gol je bil Markovićev v 78. minuti.

Kulturne beležke

ni pomen in jo bodo plačali iz tekmovalnega sklada. Neznani darovalec, ki se zelo zanima za umetnost, je po Institutu za sodobno umetnost v Londonu ponudil največjo nagrado, ki so jo kdajkoli imela tovrstna tekmovalja. Vsaka država bo imela svojo žirijo, ki bo izbrala najboljša dela iz države in njihove makete poslala Institutu. Od vseh poslanih del bodo izbrali štiri, ki bodo nagradijena s 1000 funti, in osem častnih nagrad po 25 funtov. Nagradjenec 'Grand Prixom' bo dobil poleg tega še 3500 funtov. Prijavljenih je bilo 3500 del iz 57 držav. Jugoslavija je poslala štiri dela. Osnetek značnega slovenskega kiparja Karla Patriha je prešel skozi vse žirije in se uvrstil med 80 izbranih del, iz katerih bodo izvršili še ožji izbor. Putehovo delo je dobilo nagrado, ki jo je bilo deležnih vseh 80 izbrancev, ne glede na to, ali so dobili še druge nagrade. Nagrade za osemdeseteroico so po 25 funtov. Razstava tega natečaja je bila v Tate galeriji v Londonu od 14. marca do 30. aprila.

Indijski plesalca Lilavati in Anura v Beogradu

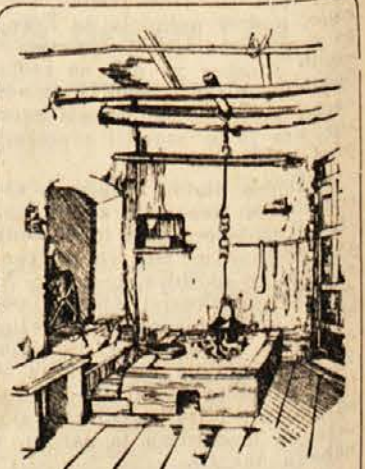
Pred tremi dnevi, 18. junija, sta indijska plesalka Lilavati in Anura priredili v Beogradu večer indijskih narodnih plesov. Beograjsko občinstvo je indijska umetnika tople pozdravilo. Nastopala sta že v Novem Sadu in Zemunu. Po vrnitvi iz Beograda bosta gostovala v Nišu in drugih jugoslovanskih mestih.

Nova hrvatska revija

Mladi hrvatski pisatelji, nezadovoljni s smerjo, ki jo je v zadnjem času ubrala mladinska revija 'Krugovi', so ustanovili neodvisno revijo 'Medjutni'. Urejevanje in izdajanje jo Vlado Gotovac, Ivan Slamnig, Antun Soljan in Zlatko Tomičić, ki je tudi odgovorni urednik. Reviji 'Krugovi' očitajo, da je prenehala biti tribuna mladim, da ni imela enotnega kriterija, da ji je manjkala vsakršna linija, da so se ob priletnosti starejših pisateljev mladi na njenih straneh povsem izgubili, da je večino prostora zavel fejton in tako mlajši pisatelji niso mogli dobiti prostora za objavo svojih književnih del. V uvodni besedi pravijo izdajatelji, da so sodelavci novega časopisa v glavnem ljudje prvotne generacije in da bo revija v prvi vrsti beležična. Za redakcijo tega časopisa, pravijo dalje, ne stoji nikakršna grupacija ljudi, ki imajo skupne estetske interese in smerice; odial kriterij nove revije bo kriterij kvalitete brez ozira na umetniško smer, kateri sicer pisatelji pripadajo. Program je precej nejasen, prva številka pa tudi ne prinaša posebnih odkritij; večina prispevkov je pod povprečjem.

BIBLIOGRAFIJA

Camille Rougeron: Pouke iz rata u Koreji. Zbirka 'Vojna biblioteka' - Sarajevu, knjiga šesta. Izdala redakcija 'Vojno delo'. Beograd 1953. Strani XXIV + 340. Cena 220 din. Naklada 3500 izd. Friedrich Engels: Izabrana govinja. I. Prevod iz anglečine in nemščine. Zbirka 'Vojna biblioteka' - Klasični. knjiga četrti. Izdala redakcija 'Vojno delo'. Beograd 1953. Strani 552. Cena 400 din.

Danes ob 18. oo v malih dvoranah Moderne galerije odprta razstava Etnografskega muzeja. Razstava bo odprta do 12. julija, t. j. do zaključka Ljubljanskega festivala.

Od vseposod

V Domžalah so v okviru prireditve občinskega festivala imeli v petek tudi literarni večer. Okrog 250 ljudi je poslušalo dela, ki so jih brali člani Društva slovenskih književnikov.

V Črnomlju so na pobudo odbora Zveze borcev in sodelovanjem okrajnega ljudskega odbora obnovili dve komisiji, ki sta pripravili po vseh osnovnih šolah roditeljske sestanke.

Is črnomljskega okraja bo šla prva skupina pionirjev na okrajno Dvorsko letovanje v Podzemelju. S tem skupino gredo na tritedensko počitnice predvsem otroci padlih in še živih borcev.

Društvo strojnikov, strojevedil in kurjačev Slovenije je priredilo poudaren izlet v Maribor, kjer so obiskali tovarno avtomobilov, Mariborsko tekstilno tovarno in hidrocentrale na Mariborskem otoku.

Is šentjurjskega je del delovnih kolektivov obrata II za telekomunikacije na izlet v Ljubljano, kjer so si udeleženci ogledali celotno delo telekomunikacij. Najprej jih je avtobus sredi polja v Pržan kjer je zraslo sredi gosleda naselje glavnega podjetja.

V Bohinjski Bistrici so člani Socialistične zveze delovnega ljudstva na občinski konferenci pregledali svoje delo. Ugotovili so, da so zanemarjali politično vzgojo svojih članov.

Belokranjski učitelji bodo omogočili študij vsaj enemu študentu

V Črnomlju so imeli sestanek Zdrženja učiteljev osnovnih šol. Razpravljali so o raznih vzgojnih vprašanjih, o materialni skrbi šol, o sestavi Okrajnega sveta za kulturo in prosveto.

BRALCI NAM PIŠEJO

Zaradi deževja sena ne moremo sušiti

Letošnje delovno vreme vsiljuje kmetovalcem resno vprašanje: kako posušiti in spraviti seno s travnikov? Čas za kosenje je že mimo in po vseh izkušnjah bi moralo biti seno že posušeno.

Pogumnejši kmetovalci so sicer začeli kositi, vendar jim dež neumnemu izpirja krmno. Lepega zelena sena kakor druga leta ni še videti. Nekateri si pomagajo s sušenjem v kozolcih ali pa na lesenih sušilnih kjer pa tega ni, bodo morali počakati in loviti sušne ure in spravljati nedosušeno seno.

Nekateri si pomagajo s silosil. V silos spravljajo svežo zeleno travo, ki pa se sama dobro ne okisa, ker nima dovolj sladkornih snovi, ki naj bi prevrele v mlečno kislino. Kjer imajo kislinske dodatke (amasi) je uspeh takega siliranja zagotovljen.

Na osnovi tega so na kmetijskih šol v Sentiurju pri Celju napravili zanimiv poskus. Že v maju so zmeteli v silos nerazrezano, neposušeno seno z vlago 35-40% (popolnoma suho seno ima še 15-20% vlage, sveža trava pa 75-78%). Seno so v silos dobro stlačili in ga pokrili. Po treh tednih kisanja so silos odprli. Že po tem kratkem času kisanja je bila silaža

IZ NAŠIH OKRAJEV

»Zemlja, ki jo obdelujemo, naj bo naša last«

izjavljajo koloni goriškega okraja

Nova Gorica, junija. Te dni je posebna komisija goriškega okraja obiskala vse predele okraja in ugotovila še 90 primerov kolonskega odnosa, večinoma pri kmetih iz Slovenskih Brd. Komisija je sestavila zapisnike s posameznimi koloni in sklenila, da bo izvršnemu svetu Ljudske skupščine LR Slovenije predložila razlastitev kolonske zemlje. S tem bi ti koloni, ki so dosedaj obdelovali zemljo svojih gospodarjev in zanjo dajali davjate v naturi in v denarju, postali svobodni kmetje in lastniki zemlje.

To zemljo so njihovi predniki obdelovali že 150 do 300 let, seveda kot tlačani italijanskih grofov in veleposlanikov. Takih kolonov je do priključitve Sloven-

skega Primorja k Jugoslaviji bilo nad 300. Po razlastitvi te zemlje pa je ostalo še nekaj bogatejših kmetov, ki so svojo zemljo dajali še nadalje v zakup svojim kolonom. Večina teh bogatejših kmetov je pobegnilo v Italijo še pred priključitvijo, medtem ko drugi žive po mestih in se ne bavijo z obdelavanjem zemlje.

Predlog komisije o razlastitvi so vsi koloni sprejeli z velikim zadovoljstvom in veseljem, kajti s tem bi bili slednji rešeni tega sramotnega tlačanskega ostanka iz fevdalnih časov. Ob tej priložnosti smo obiskali nekatere kolone in se zadržali z njimi v krajših razgovorih.

V Dobrovcem je še sedaj sedem kolonov bogatega kmeta

Franca Sfiligoja. Po njegovi smrti so si zemljo in kolone razdelili, namreč, sinovi Anton in Jožef ter Mirko, zadnja dva sta še pred priključitvijo pobegnila v Italijo. Brat Anton, ki je ostal, ima še sedaj nad 45 ha zemlje, od katere mu 40 ha obdeluje sedem kolonov.

»Gospodarju«, so izjavili koloni Antona Sfiligoja, »mo nekdanj morali dajati celo 80 odstotkov pridelka vina, ki je glavni zaslužek prebivalcev v Brdih, dalje polovico pridelka sliv, 10 mladih kokoši, 50 jajc... Razen tega smo morali opraviti še 30 brezplačnih tlačanskih dni na zemlji, ki jo je gospodar obdržal zase. Drv nismo smeli sekati, temveč le veje in korenine. Vinograde smo morali obnavljati brezplačno, seno smo sami kupovali.

Kasneje, v času fašistične okupacije, je gospodar zamenjal nekatere davjate v naturi z denarnimi dajtavami. Brž ko ne bi obnavljali vinogradov, nam je zagrozil z odpovedjo. Modro galico smo morali sami kupovati, hiše obnavljati iz lastnih sredstev. Ko je gospodar prejel vojno škodo za naše, v vojni poškodovane hiše, si je iz tega denarja sezidal novo hišo. Veseli smo, da bomo slednjič le lastniki svoje zemlje...

Izjava obeh bratov Srebrnič, kolonov gospodarja Antona Zuchiatija iz Medane, je še bolj pretresljiva:

»Bila sva prava sužnja. Ni nama dajal dovolj hrane; plačeval pa je, kakor se mu je zljubilo. Sam sploh ni delal fizično, ker so mu vso zemljo obdelali koloni, razen tega pa je imel še dva hlapca in dekle. Nam je prepovedal, da bi hodili delati kam drugam, zato pa smo morali obdelovati še zemljo, ki jo je obdržal zase. Razen tega smo mu dajali 60 odstotkov pridelka vina, 25 odstotkov vsega sadja in celo polovico vseh breskev iz novih nasadov. Hkrati je izterjeval od nas še najemnino za hišo in gospodarsko poslopje... Zahtevamo, da se razlasti zemlja, hi-

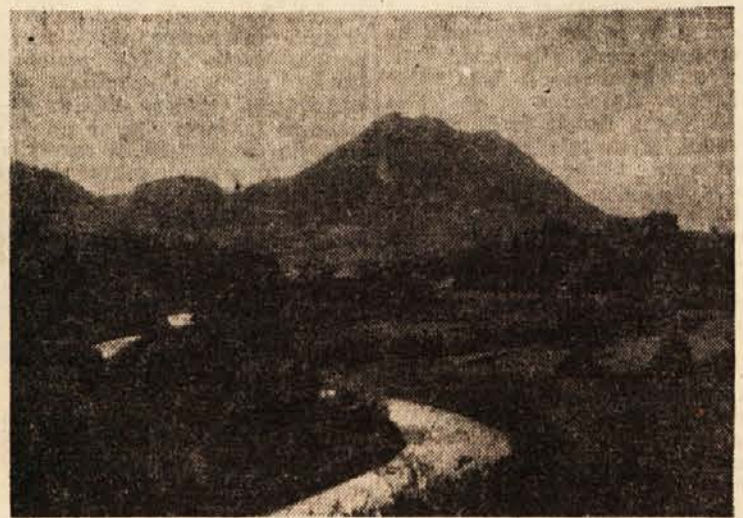
ša in gospodarsko poslopje in da vse ostane v zadrugi, v katero sva vstopila. Zemljo smo midva in najini predniki obdelovali s krvavimi žulji in zato naj bo, slednjič, vendarle naša...«

Bridko zgodbo o hudi usodi kolona-sužnja smo čuli tudi iz ust 55-letnega Antona Mavriča, ki je pod sličnimi pogoji delal dolgo vrsto let pri gospodarju Oskarju Kavčiču. Tudi sam je kakor izjavlja - z velikim olajšanjem v srcu vstopil v zadrugo, danes pa zahteva razlastitev zemlje svojega nekdanjega tlačitelja.

Podobno sta izjavila tudi kolona Anton Simčič, ki je obdeloval zemljo gospodarja Oskarja Kavčiča iz Medane, in Jožef Muzolin, ki je imel zemljo Andreja Torosa iz Medane in še polja učiteljice Olge Krašovec, ki sedaj živi v Italiji.

F. V.

Stajerski Triglav

tako pravijo Donački gori, zadnjemu večjemu vrhu v vzhodnem delu naše domovine. Po dveh urah hoda iz Rogatec si na vrhu. Kot na dlanici se razprostira pred izletnikom Panonska nižina, Ptujsko polje, proti severu se dvigajo valovite Slovenske gorice, proti jugu se vidi prek Zagorčanske gore celo Zagorje, na zahodu pa lepo Alpsko predgorje.

Novostanovljeno turistično društvo v Rogatec bo uredilo na vrhu Donačke gore razgledni stolp in pa zatodišče, kjer se bodo izletniki lahko odpodili in okrepčali.

NE MESTO - NE VAS

Novi Kneževac, junija. Novi Kneževac je okrajno središče, z 8000 prebivalci sodi med osrednja banška naselja. Njegov večidel kmetijski značaj ne vzbuja upanja, da bo Novi Kneževac v doglednem času postal mesto. Na to pač vpliva tudi bližnja Meja. In vendar si prebivalci Novega Kneževca, zlasti njegov občinski odbor, zelo pričuje zavajajo, da bi dali svojemu kraju kar najvidnejši pečat me-

sta. Novi Kneževac nima gospodarske podlage, niti drugih pogojev, da bi postal pomembnejši industrijski kraj. Z zdaj ima samo dve tovarnici: »Alevo« za sloveče horgoške rdeče paprike in tovarno svile, ki predeluje svilene kokone iz drugih krajev, iz Banata pa zelo malo. Zato hočejo v Kneževcu, pa tudi v okolici začeti gojiti sviloprejkice.

»Ne slepimo se, da bi Novi Kneževac postal industrijski kraj, je rekel predsednik OLO Velimir Popadčič, ko smo ga nedavno vprašali, kako kaj kaže glede razvoja tega kraja. »Pač pa bi se lahko v Novem Kneževcu razvil turizem,« je pripomnil.

Vsak potnik, ki je spomlad obiskal Novi Kneževac, se bo s predsednikom Popadčičem strinjaj, da je ta kraj že zdaj zelo prijetna zelena oaza v ravninski puščobi Banata. Vse naselje se je pogreznilo v gosto zelenje. V bližini se vije lena Tisa mimo z gozdovi poraščenih bregov z lepimi kotički za kopanje. Z malo več napori in z neznanimi sredstvi bi lahko Novi Kneževac spremenili v privlačno letovišče, kamor bi hodili na počitnice ne samo ljudje iz okolice, marveč tudi iz drugih krajev. Novokneževčani pa so za lepše lice svojega kraja že prejšnjaja leta precej storili.

Lani je šlo za komunalna dela približno 4,5 milijonov din. V Novem Kneževcu so nedavno dogradili športni štadijon, ki po velikosti in urejenosti prekaša mnoge druge štadijone v velikih mestih. Dogradili so tudi zadržni dom, katerega skupna vrednost znaša osem milijonov. Hodnike so tlakovali z opeko in izkopali več vodnjakov. Po daljnovidnosti so napeljali elektriko iz Sente. Nedavno so v OLO obravnavali nakup kamionske cisterne za namakanje travnikov in škropljenje ulic.

Za ureditev Novega Kneževca so porabili letos devet milijonov. V proračunu ni za ta dela niti dinarja. Našli so druge vire, kakor zmeraj doslej, kadar je šlo za olepšanje kraja. Krajevni samoprispevek bo vrgel kake štiri milijone, »Alevo« bo dala tri, OLO pa dva. V tej banški vasi

bodo kmalu začeli asfaltirati ulice. Nedavno so začeli urejati in razširjati veliki park na bregu Tise, ki meri nad 20 oralov. Sredi parka bodo zgradili hotele in druga poslopja za turiste.

Zdaj Novokneževčani razmišljajo, kako bi spravili iz mesta bolnišnično za pljučne bolezni. Najvažnejšega za zdravljenje je tičnih, čistega planinskega zraka, seveda tu ni. Razvoj Novega Kneževca kot turističnega kraja pa je s to bolnišnico nezdravljiva. Nedavno so končno sklenili preseliti en oddelek z brega Tise na Fruško goro. Izpraznjeno poslopje bod preuredili v hotel, ki bo prvi turistični objekt v Novem Kneževcu.

J. Pešič.

Bogata vas, velik davčni dolžnik

Novi Sad, 18. junija. Kadar govore o slabem plačevanju davkov v Vojvodini, često omenijo vas Futog. Futožani so znani kot pridelovalci sočivja, predvsem krompirja in zelja. Vas, naslonjena na Novi Sad, je glavni preskrbovalec novosadskih in mnogih drugih trgov.

Kako rešiti vprašanje brezposelnosti na Ljubnem

Dolina ob gornjem toku Savinje z večjimi kraji Ljubno, Luče, Solčava itd. sploh nima industrije in je nad 80% vsega prebivalstva pred vojno živel od lesne proizvodnje, ostalih 20% pa od živinoreje in turizma.

Po vojni se je stanje toliko spremenilo, da je tako rekoč vse prebivalstvo živel od lesne proizvodnje; v lesni proizvodnji, ostalo prebivalstvo pa si skuša na razne načine zagotoviti svoj obstoj; vedno več prebivalstva si išče zaposlitve v industriji. Odločilni činitelji so spoznali, da edino z javnimi deli lahko zmanjšajo nezaposlenost. Med glavnimi deli, ki čakajo pridnih rok, je vsekakor regulacija Savinje zraven trga, ki grozi, da bo ob prvi povodnji poplavlila trg in odnesla most na cesti Ljubno-Logarska dolina, še važnejša pa je ureditev turistične ceste Ljubno-Logarska dolina.

K. C.

Tudi v Školji Loki je stanovanjska stiska

V četrtlet je bil na tretjem terenu v Školji Loki zbor volivcev. Udeležba na njem je bila sicer skromna, vendar pa je bilo njegovo delo plodno.

Zastojnik LO MO v Školji Loki je v svojem poročilu zaje vse najvažnejše probleme, ki delajo skrb ljudskim odborom in vzbujajo zanimanje mešanom. Najvažnejše vprašanje - mogli bi ga imenovati problem vseh problemov - je stanovanjsko vprašanje. Že pred vojno so se Ločani stiskali v temnihi, nezdravih stanovanjih, po osvoboditvi pa je postala stanovanjska stiska vse bolj in bolj občutna. Doselej je v Školji Loki razen eno- in dvostanovanjskih hiš, katere zidajo delavci in nameščenci sami, skoraj ni gradilo. Letos je napravil LO MO prvi korak, da bi omilil stanovanjsko krizo. Pripravil je 20 milijonov dinarjev za dvanaeststanovaljski blok, v katerega pa se bodo najbolj upravičeni prosilci mogli vseliti šele prihodnje leto. Do takrat ostane vprašanje več ali manj nerešeno, saj tudi Narodna banka ne razpolaga z zadostnimi sredstvi da bi mogla dodeliti kredite vsem, ki zanje je bil v lozadnem načrtu predviden najti potrebna sredstva bodisi z javno podporo oblasti in podjetij, bodisi tudi z zbirko pri starih prizadetih otrok. Prav na terenu Tabor, kjer prevladujejo delavci in nameščenci, ostaja zaradi zaposlitve obeh staršev vsak dan večje število otrok brez varstva in nadzorstva, prepričanih večinoma dobrim sosedom ali pa samim sebi. Ker je na tem mestnem

ki je, čeprav zgrajena le nekaj let pred vojno, že premajhna. Novi deli gimnazije bo veljal nad 15 milijonov dinarjev, vendar pa so volivci izrazili pomisleke, češ da to ne bo zadostovalo za popolno opremo šestih učilnic, ki bodo na novo zgrajene. Gradnja mora biti končana do novega šolskega leta. Ob tem se je sprožila zanimiva diskusija volivcev, ki so iskali način, kako pripraviti delavce na zgradbi, da bi hitreje in bolje delali. Baje je eden izmed teh izjavil, da hodi na gimnazijo podivat. Pravijo, da je ta njegova izjava karakteristična za delovni elan na gradbišču. Gradbeno podjetje, ki je delo prevzelo in se zavezalo, da bo zaključilo ob dogovorjenem času, bi moralo skrbeti še sedaj, da ne bo jeseni zaradi nedostavnosti svojih delavcev plačevalo kazenskih obrestí...

V diskusiji po poročilu so se volivci zanimali tudi za razne druge stvari, n. pr. kdo odgovarja za popravila državnih hiš, katerim se še na zunaj vidi kdo je njihov lastnik, tako so zanemarjene. Sicer bodo nekatere izmed njih v kratkem napradaj vendar jih morda nihče ne bo kupil. Kdo jih bo pa potem vzdrževal? - so vprašali volivci. Odgovora na to vprašanje po tui niso dobili, čeprav so sami dali več predlogov, katere pa bo najbrž pretesal še LO MO.

A. Vačić

Še več pozornosti mladinskemu skrbstvu

Ob ugotavljanju nujnih potreb po ustanovitvi še nekaterih otroških igrišč osirnoma otroških vrtec po raznih terenih Ljubljane, o čemer se v zadnjem času precej razpravljala zborih volivcev in v dnevnom tisku, je bil v lozadnem načrtu predviden eden najpomembnejših in najpotrebnejših terenov, namreč teren Tabor. Na prvem obnem zboru Socialistične zveze delovnega ljudstva tega terena se je med navzočim članstvom razvila živahna razprava o tem predelem problemu in je bil nato sprejet soglasen sklep, da je treba neodložljivo najti potrebna sredstva bodisi z javno podporo oblasti in podjetij, bodisi tudi z zbirko pri starih prizadetih otrok. Prav na terenu Tabor, kjer prevladujejo delavci in nameščenci, ostaja zaradi zaposlitve obeh staršev vsak dan večje število otrok brez varstva in nadzorstva, prepričanih večinoma dobrim sosedom ali pa samim sebi. Ker je na tem mestnem

Več obzirnosti do potrošnikov

Prejeli smo dopis z gornjim naslovom in s takole vsebino:

»Gost naroči pri kosilu v gostilni ali restoraciji solato. Na jedilnem listu piše, da stane 14 dinarjev. Na majhnem krožniku abonent najbrž ne bi naštel več kot tucat zelenih listov. Ko pa solato poskusi, mora razočaran ugotoviti, da je na njej le malo kisa, o olju in česnu pa niti sledu. Pa primerja gost ceno solate na trgu s ceno o menzi. Takole razmišlja: velika restoracija je pripravila najmanj 30 kg solate, saj prihaja na kosilo okoli 400 ljudi. Če je uprava podjetja količkej sposobna, plača sedaj dobro solato najpoc po 20 dinarjev kilogram. 30 kilogramov po dvasjet dinarjev znes 600 dinarjev. Za kis, sol in olje (ki ga na solati skoraj nil) gotovo ni premalo računati, če je določil 300 dinarjev. Za plačo osebu, akumulacijo, najemnine je pribil kar 50% od prejšnjega zneska, to je 450 dinarjev. Tako je gost zračunal, da stane menzo 30 kg solate 1350 dinarjev. Gost pa plača za obrok 14 dinarjev, to se pravi, da znaša 300 obrokov 4250 dinarjev.

Do podobnih števil bi prišli, če bi preračunavali ostala jedila, n. pr. krompir, zelje itd. itd.

Potrošniki bi upravičeno radi vedeli, kako pridejo menze do takih cen! Bi nam nemara ne hotel katerikoli upravnik razložiti njihov račun? S. M.

Bogata vas, velik davčni dolžnik

Novosadski trg je sedaj bogato založen z novim krompirjem, ki pa je navzlic temu drag. Računajo pa, da so ga Futožani izkopali komaj četrtino in da ga imajo še kakih 500 oralov neizkoptanega. Gre za zgodnji krompir. Do 1. junija so potrošili prebivalci Novega Sada vsak dan kakih 900.000 din, po 1. juniju pa tudi nad dva milijona. Velik del tega denarja gre v žep Futožanov.

Levji delež pri izkupičku so imeli Futožani jeseni od prodaje zelja. Denarja torej ne manjka na vasi. Zdaj pa pogledjmo, kako ljudje plačujejo davke. Na davkih so dolžni še 12 milijonov in doslej so plačali samo tri milijone. Finančni organi Okrajnega ljudskega odbora imajo s Futožani velike preglavice, ker jih ne morejo prepričati, da bi davke poravnali. Ondotni občinski ljudski odbor pa jim pri tem ne pomaga. Od 29 odbornikov jih je samo 13 izpolnilo obveznosti in od teh je 9 zadržnikov. Na okrajnem ljudskem odboru pravijo, da so odborniki Futoga večinoma bogati kmetje. Samo Todor Jelčić, imenovan »Janja«, član občinskega odbora, njegov sin Vujica (ki je član okrajnega sveta) in Vujičeva tašča Kosana bi morali plačati približno štiri milijone, pa so dolžni še 2,100.000 dinarjev.

Odbornika Todorja Jelčića so člani SZDL na konferenci ostro kritizirali, pa se ga ni nič prišlo. Da so tri brijee prej sklenili, da ne bodo plačali davkov, je videti po tem, ker je iz njihovih hiš neznano kam izginilo pohištvo in razne druge stvari. Ko pa davčni organi od kakega Futožana zahtevajo, naj svoje obveznosti izpolni, pokaže s prstom na »Janjo« in druge odbornike češ: »Kar naj tile plačajo, potem bom pa še jaz.«

A. Vačić

Tudi v Školji Loki je stanovanjska stiska

V četrtlet je bil na tretjem terenu v Školji Loki zbor volivcev. Udeležba na njem je bila sicer skromna, vendar pa je bilo njegovo delo plodno. Zastojnik LO MO v Školji Loki je v svojem poročilu zaje vse najvažnejše probleme, ki delajo skrb ljudskim odborom in vzbujajo zanimanje mešanom. Najvažnejše vprašanje - mogli bi ga imenovati problem vseh problemov - je stanovanjsko vprašanje. Že pred vojno so se Ločani stiskali v temnihi, nezdravih stanovanjih, po osvoboditvi pa je postala stanovanjska stiska vse bolj in bolj občutna. Doselej je v Školji Loki razen eno- in dvostanovanjskih hiš, katere zidajo delavci in nameščenci sami, skoraj ni gradilo. Letos je napravil LO MO prvi korak, da bi omilil stanovanjsko krizo. Pripravil je 20 milijonov dinarjev za dvanaeststanovaljski blok, v katerega pa se bodo najbolj upravičeni prosilci mogli vseliti šele prihodnje leto. Do takrat ostane vprašanje več ali manj nerešeno, saj tudi Narodna banka ne razpolaga z zadostnimi sredstvi da bi mogla dodeliti kredite vsem, ki zanje je bil v lozadnem načrtu predviden najti potrebna sredstva bodisi z javno podporo oblasti in podjetij, bodisi tudi z zbirko pri starih prizadetih otrok. Prav na terenu Tabor, kjer prevladujejo delavci in nameščenci, ostaja zaradi zaposlitve obeh staršev vsak dan večje število otrok brez varstva in nadzorstva, prepričanih večinoma dobrim sosedom ali pa samim sebi. Ker je na tem mestnem

Še več pozornosti mladinskemu skrbstvu

Ob ugotavljanju nujnih potreb po ustanovitvi še nekaterih otroških igrišč osirnoma otroških vrtec po raznih terenih Ljubljane, o čemer se v zadnjem času precej razpravljala zborih volivcev in v dnevnom tisku, je bil v lozadnem načrtu predviden eden najpomembnejših in najpotrebnejših terenov, namreč teren Tabor. Na prvem obnem zboru Socialistične zveze delovnega ljudstva tega terena se je med navzočim članstvom razvila živahna razprava o tem predelem problemu in je bil nato sprejet soglasen sklep, da je treba neodložljivo najti potrebna sredstva bodisi z javno podporo oblasti in podjetij, bodisi tudi z zbirko pri starih prizadetih otrok. Prav na terenu Tabor, kjer prevladujejo delavci in nameščenci, ostaja zaradi zaposlitve obeh staršev vsak dan večje število otrok brez varstva in nadzorstva, prepričanih večinoma dobrim sosedom ali pa samim sebi. Ker je na tem mestnem

DOPISUJTE V »LJUDSKO PRAVICO - BORBO«!

**MALI
LEKSIKON**

Oceani se čedalje bolj dvigajo

V letih 1930 do 1950 so se dvignili za 10 cm

VPRAŠANJA:
Kako beremo velika števila?
Kaj je Monroeva doktrina?
Kaj so estezimetri in za kaj jih uporabljamo?
Kolikšna je površina oceanov?
Kaj je plankton?

ODGOVORI:

Mnogi ljudje, celo zelo izobraženi, često ne znajo prebrati števil z mnogimi številkami. Razen tega se težko znajdejo v izrazih bilijon, trilion itd. To ni nič čudnega, če pomislimo, da je bila šele oktobra 1948 v Parizu Deveta mednarodna glavna konferenca za uteži in mere, na kateri so bile odstranjene razlike in teh matematičnih izrazih med posameznimi državami. Tako zdaj na vsem svetu imenujejo milijon milijonov bilijon, milijon bilijonov pa trilion. Šlede kvadrilijon, kvintilijon, oktilijon, nonilijon in decilijon. Decilijon je število s 60 ničlami.

Po razglasitvi neodvisnosti so se ZDA v gospodarskem oziru hitro krepile. Razvita industrija je zahtevala politiko ohranitve ostalih dežel za ameriški trg ter izpodirvanje vpliva Anglije in drugih evropskih dežel nanj. Zahtevo »Ameriko Američanom« je zlasti vneto zagovarjal predsednik ZDA Monroe leta 1823 in po njem je ta zahteva dobila ime Monroeva doktrina.

Estezimetri so posebne naprave za merjenje občutljivosti na koži, kakor so mraz, toplota, dotik, bolečina. Estezimetrom imamo več vrst, kakršna je pač občutljivost, ki jo hočemo meriti. Razna merjenja občutljivosti na koži so pokazala, da vsa površina kože ni enako občutljiva. Na koži je približno milijon točk za dotik, za mraz kakih 500.000, za toploto pa kakih 30.000. Največ jih je za vročino, in sicer kakih štiri milijone. Posamezne vrste teh točk niso enakomerno razporejene. Koža je na raznih delih našega telesa različno občutljiva: na koncu prstov je dvakrat več točk za dotik, kakor za bolečino, na hrbtu, trebuhu in gornji strani roke pa jih je znatno manj. Največ točk za bolečino ima človek na koži hrbta in lice, najmanj pa na koncu prstov.

Tih ocean meri 179.679.000 kvadratnih kilometrov. Atlantski ocean je nekoliko manjši: meri namreč 93.363.000 kvadratnih kilometrov. Indijski ocean meri 74.917.000. Severni ledeni ocean pa 13.100.000 kvadratnih kilometrov.

Plankton so drobne živalce (zooplankton) in rastline (fitoplankton), ki vije v morskem vodi. Njihova vloga v življenju morja je zelo važna, saj so hrana mnogih rib. V planktonu je blizu 50% beljakovin. Zato se lahko z njim hranijo tudi brodolomci, če imajo pitno vodo, da gase željo, in dovolijo tenko tkanino (svilo), da filtrirajo morskovo vodo, tako da ostane na filtru samo plankton.

Anekdota

CARUSO IN EDISON

Ko so Carusov glas prvič posneli na gramofonske plošče, je bil slavni pevec zelo presenečen, ko ga je slišal. Nikakor ni mogel razumeti, da se bodo njegove pesmi razlegale z gramofonskih plošč tudi po njegovih smrti. Tedaj je sklenil napisati izumitelju gramofona Edisonu tole pismo:

»Veliki znanstvenik, ponujam Vam 100.000 dolarjev, če razen mojega glasu ohranite bodočim rodovom še kaj mojega.

Vaš Caruso»

Edison pa mu je odgovoril:

»Sprejemam Vaš predlog. Razmišljal bom o tem, toda prosim Vas, da malo potrpite, ker Vam bom odgovoril šele v letu 2000.

Vaš Edison»

Morska gladina se dviga. To so pokazala natančna merjenja na Atlantskem in Pacifičnem oceanu. Ob vseh obalah ZDA, predvsem ob Atlantskem oceanu, so v letih 1930 do 1950 ugotovili, da se je morje dvignilo za 10 cm. Raziskovalci pravijo, da ne gre za začasne spremembe, ki naj bi jih povzročili hudi nalivi ali viharji, marveč za neprestano dviganje morske gladine. To tudi ni noben krajevni pojav, saj so tudi v Evropi ugotovili, da se morje dviga. Morska voda torej čedalje bolj pritiska na celine. Pritiska tako hitro, da lahko ta naravni pojav že v dvajsetih letih natančno izmerimo. Kaj bo šele čez tisoč ali deset tisoč let?

Vemo, da je morska voda v dveh ali treh milijardah let zgodovine naše zemlje že večkrat preplavila celine. Tako so nastala notranja celinska morja, ki so se v tisočletjih spet posušila, ko je voda odtekla v globlje morske kotline. Ostanke takšnega morja imamo pri nas v Palicu pri Subotici, kjer je v jezeru slana morska voda. Alpinisti so na Himalaji blizu 8000 m visoko našli okamenela morske živali, živeče

pred kakimi sto milijoni leti. In na 5100 m visoki gori Arara, o kateri so dolgo domnevali, da so na njej ostanke Noetove barke, so našli enake okamenine. Mar je bilo morje nekoč tako visoko? Ali pa teh gora v pradavnih časih še ni bilo?

Severno morje je bilo pred tisočletji tako plitvo, da bi bil lahko prišel človek iz sedanjega Hamburga v London peš. Lüneburško nižino še zdaj pokriva morski pesek, na katerem se je nabrala plast prsti. Morske obale se dvigajo in padajo, kar velja tudi za morje. V Cezarjevih časih je Schelda tekla še v reko Maas. Zdaj sta ti dve reki 50 km daleč druga od druge. Morja so večkrat preplavila celine. Vedno znova je v zadnjih milijon letih morska voda vrla na suho in zalila cele dele zemlje. Pravljico o Atlantidi je poznal že Kato. Ta del zalite zemlje naj bi bil nekoč povezoval Afriko in Ameriko.

Ocean spet prestopa bregove svojih kotlin in preplavlja nekatera morja, tako Barentsovo pri Spitzberghu, Beringovo in Kitajsko. Oceani pa zalivajo tudi celinska morja. To velja za Hud-

sonov in Lawrenceev zaliv ter za Vzhodno in Sundsko morje. Mnoga prvotna ustja rek je že zalila morska voda.

Od kdaj se morja dvigajo, ne vemo. Geologi domnevajo, da so se začela dvigati že pred tisočletji, ko so se jeli topiti ledeniki ledene dobe. Arktično in antarktično področje se polagoma segreva, in zato je dotok vode od obeh tečajev v morje čedalje večji. Od tod njihovo dviganje. Tu bi utegnili kdo ugovarjati, da je 10 cm morske gladine več ali manj malenkost. To pa ne drži povsem, kajti ob hudih viharjih dela zdaj morska voda na obalah

večjo škodo, kakor jo je delala prej.

Ali bi moglo morje nekega dne pogoltniti Ameriko? To vprašanje sicer ni posebno pereče, lahko pa o njem govorimo. Če se bo morje tudi v prihodnje tako dvigalo kakor doslej, bo v 6000 letih večina atlantske ameriške obale zalita. Razen tega bo morska voda zalila vsa obala ob Mehikiškem zalivu in spodnjo dolino reke Mississippi, kakor je bilo to področje zalito pred sto milijoni let. Takrat je bila z morskovo zalito polovica Srednje Amerike, vsa srednja Evropa, vsa Afrika in velik del Azije.

Razpočila se je doslej najmočnejša atomska bomba

Učinek njene eksplozije je bil enak eksploziji 40.000 ton najmočnejšega razstreliva

Na poskusnem področju ameriške komisije za atomsko energijo v pušavi Nevadi se je razpočila 4. junija najmočnejša atomska bomba, kar so jih doslej izdelali v ZDA. Po rušilnem učinku je dvakrat močnejša od bombe, ki je leta 1945 padla na japonsko mesto Hirošimo. Vrgli so jo iz bombnika B-36 iz višine 12.000 m. Razpočila se je 600 m nad ciljem. Padala je 42 sekund, preden je dosegla za eksplozijo določeno višino. Strokovnjaki pravijo, da je bil njen učinek približno enak eksploziji 40.000 ton najmočnejšega razstreliva trinitotoluena. Višina, kjer se je razpočila, približno ustreza višini eksplozije na Hirošimo vržene bombe.

Takoj po eksploziji je velikanski požar zajel področje 80 kilometrov daleč naokrog. Plameni so zajeli celo kakteje, travo in sploh vse rastline. Člani Komisije za atomsko energijo so se mudili kakih 16 km daleč in čutili so udarce dveh valov ter močnega »odmeva«, ki se je odbil od okoljskih hribov in gornje zračne plasti. Kakih 16 km daleč stoječa lesena baraka je kratko malo izginila. Silna eksplozija je presenetila celo ljudi, ki so opazovali že več atomskih eksplozij. Tokrat so se mudili 80 km daleč vrh Mount Charlestona. — Ta eksplozija je zasenčila vse dosežane. Njen sij so videli v San Franciscu 960 km proti zahodu in v Albuquerqueu, 864 km južnovzhodno, v 400 km oddaljenem mestu Pasadeni v Kaliforniji pa so slišali zamolklo bobnenje. Zanimivo pa je, da v 120 kilometrov oddaljenem kraju Las Vegasu in v kraju Indian Spring-su, na robu poskusnega področ-

ja, sija niso videli. Krivo je bilo najbrž ozračje.

Prvi najsvetlejši sij, ki je trajal pri dosežanih eksplozijah atomske energije samo dobro sekundo, je trajal tokrat blizu 15 sekund. Na področju več sto kvadratnih kilometrov pušave je postalo svetlo kakor podnevi. Bomba pa je eksplodirala ob 4.15 zjutraj. Ognjena obla, ki nastane po takšnem siju, se pri dosežanih eksplozijah ni razpršila največ 10 sekund, tokrat pa so jo videli malone celo minuto. To kaže na veliko zboljšanje v izdelovanju atomskih bomb. Znano je, da je glavno vprašanje pri razbijanju atomskih jeder, da traja eksplozija čim dlje, ker se tako sprosti čim več energije. Eksplozija te bombe dokazuje, da so strokovnjaki našli način, kako razbijanje atomov podaljšati čez mejo trajanja dosežanih atomskih eksplozij v Nevadi. S tem so dosegli tudi mnogo večji učinek.

Radijski sprejemnik za kolesarje

Precej kolesarjev, ljubiteljev glasbe, obžaluje, da med vožnjo ne morejo poslušati glasbenih radijskih oddaj. Zato bodo z veseljem pozdravili izum neke berlinske tovarne, ki je začela izdelovati posebne radioaparate za bicikle. Zvočnik je pritrjen spre-

daj v svetilki, sprejemnik pa na blatniku. — Sprejemnik dobiva električni tok iz baterije pod sedežem.

Nov tip generatorja

Stratosferne rakete bodo dobile nov tip generatorja izmeničnega toka. Po mnenju konstruktorjev bo to prvi učinkoviti induktivni generator, ki ga bodo izdelovali množično, in prvi letalski generator brez ščetic. Zato bo njegovo vzdrževanje zelo poenostavljeno. Ščetice namreč večkrat odpovedo, razen tega pa se hitro obrabijo. Če te pomanjkljivosti odstranimo, dobimo vir energije, ki ga lahko dalj časa pustimo tudi na nedostopnih mestih, n. pr. v raketi.

HELIKOPTER ZA ENEGA ČLOVEKA

Na nedavnem pariškem velesejmu je bil razstavljen tudi pričujoči helikopter, namenjen samo enemu pilotniku, ki pa mora seveda znati pilotirati.

Novi posnetki sonca se obetajo

Teleskopsko kamero bodo dvignili z orjaškim balonom 24.384 m visoko

Pod nadzorstvom angleških strokovnjakov izdelujejo v neki tovarni letalske industrije orjaški balon, ki bo dvignil teleskopsko kamero 24.384 m visoko, kjer naj bi posnela Sonce. Ta edinstveni astronomski uspeh naj bi dosegli v septembru. Glavni namen je posneti na Soncu blede svetlobe okrog roba, ki jo vidijo zvezdoslovci samo med popolnim sončnim mrkom. Z avtomatično kamero, montirano na velik teleskop, upajo zvezdoslovci prodreti prah in meglo, ki jih ovira v nižjih zračnih plasteh, da ne morejo dobiti jasne slike sončne površine. Kamera bo imela posebno ogledalo, ki bo preneslo sliko teleskopa na lečo. Poseben mehanizem bo omogočil na robu teleskopa natančno zbrati sončno svetlobo in jo usmeriti skozi cev teleskopa. Svetloba se bo odbijala od ogledala na vrhu cevi in prenašala v kamero.

Druga avtomatična naprava usmerja teleskop natančno na Sonce, tretja pa upravlja padalo, ki naj bi prineslo teleskop in kamero nazaj na Zemljo. Vso napravo bodo postavili v posebno nepremičljivo škatlo, ki bo pla-

vala na vodi, če bi padalo padlo na morje. Razpisali bodo bogato nagrado, ki jo bo dobil, kdor bi našel padalo s teleskopsko kamero, kjerkoli bo pristala.

Vse priprave vodi predstojnik astrofizikalnega oddelka univerze v Cambridgeu profesor Roderick Radmen. Veliki plastični balon s premerom nad 40 m pa je delo profesorja bristolske univerze Cecila Powella in njegovih asistentov. Univerza v Bristolu že dolgo preizkuša velike z vodikom napolnjene balone za proučevanje kozmičnih žarkov. Enega njenih balonov so nedavno uporabili za proučevanje kozmičnih žarkov na Sardiniji. Na vprašanje novinarjev je prof. Powell odgovoril:

»Lotiti smo se morali čisto novega vprašanja, ko smo sklenili zgraditi balon, ki bo dvignil teleskopsko kamero 24.384 m visoko. Upamo pa, da se nam bo to posrečilo in da bomo dobili na tisoče posnetkov, med katerimi bo vsaj nekaj dobrih. Kamera bo snemala z avtomatičnim mehanizmom vsakih pet sekund.«

Nova snov za tapetiranje stolov

Podjetje za izdelavo steklenih vlaken v Toledu, v ameriški državi Ohio, je začelo izdelovati novo snov za tapetiranje sedišč in naslonjal na stoli. Snov je narejena iz steklenih vlaken in uspešno tekmuje gobastemu gumiju in bombažnim snovem, ki jih uporabljajo za tapetiranje stolov. Nova snov je elastična, da zmeraj znova dobi prvotno obliko in lego. Proti vlagi in ognju je odporna. Čeprav se ne razteza, jo z nožem ali škarjami prav lahko režemo.

Ljudski odbor mestne občine ZADAR

javlja v zvezi z razpisom javnega anonimnega arhitektonskega natečaja za idejni regulacijski načrt mestnega pomerija Zadra na polotoku in za arhitektonsko urbanistično skico najožjega središča mesta, da je rok za izročitev natečajnih del podaljšan za dva meseca, t.j. do 30. decembra 1953

Te dni izide iz tiska knjiga **Obračun davkov na plačni fond s pomožnimi tabelami** prof. NIKOLE RAOSA. Posebej za trgovino in posebej za industrijo. — Knjiga vsebuje sedem praktičnih primerov in s priložnostnimi tabelami omogoča neposredno obračunavanje davka na plačni fond. CENA 100 DINARJEV. Naročila sprejema »Tehnična knjiga«, Zagreb, Jurišičeva 10

PHILIPPS OPPENHEIM

19

VELIKA PREVARA

ki se, to vam moram odkritosrčno povedati, zanima za vas zaradi vaše podobnosti z nekim njej zelo dragim prijateljem. Stefanija, to je gospod Everard Dominey — princesa Eiderstrom.

Stefanija, ki je sedela na kavču, s katerega je prav tedaj njena sorodnica vstala, je ponudila Domineyju roko. Le-ta se ji je zelo globoko in spoštljivo priklonil. Njeno vedenje in glas sta še zmeraj pričala, da se s svojim položajem nikakor ne more sprijazniti. »Ali mi oprostite mojo davišnje vsviljivost?« je vprašala. »Težko mi je bilo verjeti, da niste tisti, za katerega sem vas imela.«

»Tudi drugi ljudje so govorili o tej podobnosti,« je odgovoril Dominey. »Verjemite mi, da mi je res žal, da nisem nič drugega ko navaden zemljiški gospod iz Norfolka.«

»Brez slehernih poprejšnjih izkušenj na evropskih dvorih?«

»Da.«

»Vaša nemška izgovorjava je izredno dobra za človeka, ki ni živl v Nemčiji.«

»Jeziki so edina korist, ki sem jo imel od šole.«

»Pa se menda ne mislite zdaj zakopati v Norfolku, gospod Dominey?« je vprašala gospa Ternilhof.

»Norfolk je zdaj zelo blizu Londona,« je odgovoril Dominey, »jaz pa sem sit samote v minulih nekaj letih. Upam, da ostanem znaten del svojega časa tu.«

»K nam morate kdaj priti na večerjo,« mu je prigovarjala

veleposlanikova žena, »da nam boste kaj povedali o Afriki. Mojega moža bo to zelo zanimalo.«

»Zelo ste ljubezni.«

Stefanija je počasi vstala, se graciozno priklonila in poljubila svojo sorodnico na obe lici, potlej pa je dala roko veleposlaniku, da ji jo je poljubil. Nazadnje se je obrnila k Domineyju.

»Ali bi bili tako prijazni, da bi me spremili domov?« je vprašala. »Potem pa vas lahko moj avto odpelje, kamor želite.«

»To mi bo v veliko zadovoljstvo,« je odgovoril Dominey. Tudi on se je poslovil. Sluga v veži mu je dal plašč in klobuk, on pa je prisedel k Stefaniji v avto. Ko je le-ta zdrvel v noč, je ugasila električno luč. Avto se je pogreznil v temo.

»Zdi se mi,« je zasepetala, »da te igre niti trenutek več ne bi mogla vzdržati. Leopold... sama sva!«

Videl je blesk njenega nakita in mehki sij njenih oči, ko se je sklanjala k njemu. Njegov glas je celo njemu samemu zavnel hripavo in preveč grobo.

»Motite se, princesa. Ime mi ni Leopold. Sem Everard Dominey.«

»O, vem, da si trmoglav,« je rekla mehko, »zelo trmoglav in vdan svoj domovini. Imaš pa dušo, Leopold, in veš, da so na svetu človeške dolžnosti, enako velike kakor tiste, ki ti jih nalaga tvoja domovina. Veš, kaj zahtevam od tebe, kaj moram najti v tebi ali pa osramočeni in bedna oditi v peklo.«

Iznenada je začutil, da se mu je grlo povsem posušilo.

»Čujte,« je zasepetal, »dokler ne napolni čas, moram biti za vas kakor za ostali svet, pa naj bova sama ali v družbi, biti moram Everard Dominey. Je samo en način, da izpolnim svojo nalogo...« Histerično je zajejala.

»Čakaj,« ga je prosila. »Takoj ti odgovorim. Daj mi roko.« Iztegnil je dotlej stisnjeno pest in začutil krepki stisk njene roke, ki je krčevito prijala njegovo in jo vlekla k sebi, dokler se je niso še prsti njene druge roke oklenili. Tako je sedela nekaj trenutkov.

»Leopold,« je nadaljevala, »razumem te. Bojiš se, da bi vpricho drugih odkrila najino ljubezen. Podnetljiva sem, kakor veš, znam nam pa se premagovati. Kaj sva drug drugemu, kadar sva sama, tega naj nihče na svetu ne ve. Previdna bom. Prisegana bom. Čeprav mi bo to težko, te vpricho drugih niti pogledala ne bom. K meni boš prihajal samo, kadar boš hotel. Sprejemala te bom na samem samo, kadar boš želel, toda nikar ne bodi tako krut z menoj. Reci mi, da si se vrnil. Odloži to krinko, čeprav samo za trenutek.«

ZAKLJUČENO JE DRŽAVNO NOGOMETNO PRVENSTVO

Crvena zvezda državni prvak

Hajduk drugi - Derby Dinamo : Lokomotiva najlepša tekma sezone - Vojvodina zmagala v Zagrebu Velež in Zagreb izpadla

Crvena zvezda je postala nogometni prvak Jugoslavije za leto 1952/1953. Že drugi se je postavila na čelo najboljših jugoslovanskih nogometnih moštev. Prvi veliki uspeh so dosegli nogometaši Crvene zvezde leta 1948, ko so na Dan republike osvojili največje sportsko priznanje - pokal tovariša Tita. Tudi naslednji dve leti je Crvena zvezda osvojila pokal.

Toda v prvenstvu Crvena zvezda dolgo ni mogla doseči popolnega uspeha. Pri prvem tekmovalnem nastopu je zasedla tretje mesto. Naslednje leto je bila šele peta, a 1949 druga.

Najbližje je bila naslovu prvaka 1950, ko je dve koli pred koncem prvenstva imela tri točke naskoka pred Hajdukom,

pa je vendarle izgubila prvenstvo na zadnji tekmi v Splitu.

Novotemno moštvo Crvene zvezde je kronalo svoje napore z uspehom 1951, ko je v dramatičnem finalu osvojilo prvo mesto pred zagrebškim Dinamom.

Lani spomlad, ko so igrali skrajšano prvenstvo, se ji je obetalo, da bo ponovila uspeh iz preteklega leta, a je vendarle spet izgubila prvo mesto na tekmi v Splitu.

Letos je Crvena zvezda ponovila finalni uspeh iz leta 1951, kar je bilo za njo velika uspešna točka. Bili so sicer trenutki, ki ji je Partizan ušel za 6 točk. Na koncu jesenskega dela prvenstva je bil Partizan najboljši in je imel tri točke več kakor Zvezda. V nadaljevanju prvenstva,

zlasti po 15. kolu, pa je Zvezda zaigrala odlično in izgubila samo eno točko z Lokomotivo v Zagrebu. Z zmago nad Partizanom je dosegla prednost, ki jo je do kraja ohranila in zasluženo ostala prvaka.

Za moštvo Crvene zvezde so v sezoni 1952/53 igrali naslednji vratarji: Krivokučić, Mrkušić in Lovrić, branilci: Zeković, Stanković in Nešović, — krilci: Djajić, Zlatković, Diskić, Djurdjević, Spajić, Tadić in Milić, napadalci: Mitić, Živanović, Ograjnar, Vukasavljević, Tomašević, Zupac, Sijaković, Lazić in Palfi.

Največ tekem so igrali: Zeković, Stanković, Zlatković, Mitić in Živanović. Samo Zeković je odigral vse tekme.

Moštvo Crvene zvezde z leve na desno: Mitić, Mrkušić, Stanković, Zlatković, Zeković, Cokić, Živanović, Spajić, Sijaković, Tomašević, Djajić.

Odlična igra v Beogradu

Crvena zvezda : Spartak 4:1

Gledalcev 15.000. Sodnik Epert. Streli: Živanović v 10., Sijaković v 22., Živanović v 24. in Mitić v 56. minuti. Za Spartak pa je dal gol Palatinus v 80. minuti.

Crvena zvezda: Mrkušić, Stanković, Zeković, Zlatković, Spajić, Djajić, Sijaković, Mitić, Živanović, Cokić, Tomašević.

Spartak: Kampa, Tapiška, Copic, Jakovetić, Kopolivci, Cikoš, Palatinus, Palfi, Giončak, Takáč, Branišavljević.

Ko je v 10. minuti Živanović dosegel gol za svoje barve, je bilo jasno, da je Crvena zvezda prvak za letošnje leto. V bliskovitih akcijah pa so Beograščani dosegli še dva gola do konca polčasa. Spartak je igral borbeno in se je močno upiral tehnično boljši igri Crvene zvezde.

Tudi v drugem polčasu je bila igra zelo lepa. Mitić je že v 10. minuti povisal rezultat na 4:0, in šele potem je Spartak dosegel častni gol s 4:1. Z odlično igro je Crvena zvezda navdušila številne gledalce. Najboljši so bili Sijaković, Mitić in Živanović, pri Spartaku pa Kopolivci in Takáč.

Hajduk : Partizan 4:2

Stadion Partizana. Gledalcev 25.000. Streli: Arapović v 11., Vukas v 30. in 84. ter Matusiќ v 78. min. Za Hajduk, Veselinović v 8. in Milutinović v 21.

KRATKE SPORTNE VESTI

Maribor, 21. junija. V soboto in nedeljo je železničarski atletski klub priredil tekmovalno, na katerem bi morali sodelovati tudi varadinci in ljubljanski železničarji, ki pa so bili zadržani in niso prišli. Moški so v obeh dneh dosegli skupno 33.673 točk.

DRAVA : ALUMINIJ 3:1 (3:1)

V današnji tekmi za pokal maršala Tita sta tekmovala stara rivala iz Ptuj, Drava je premagala Aluminij s 3:1 (3:1).

ZELEZNIČAR : KLADIVAR 3:2

Danes je bila odigrana prijateljska tekma med mariborskim Branikom in lahovskim društvom SK Celje. Zmagali so Mariborčani z rezultatom 5 in pol proti 2 in pol.

Mladinsko moštvo Branika pa je odigralo z drugim moštvom Celja neodločeno 4:4.

Današnja odbojarska tekma med železničarjem iz Maribora in Partizanom iz Sentpetra pri Celju se je zaključila z rezultatom 3:1. Tekma je bila odigrana v okviru prvenstva mariborske odbojarske cone.

BRUSELI. — Pred dnevi je bila tukaj lahkoatletska prireditelja, katere so se udeležili tudi nekateri mednarodni tekmovalci. V teku na 800 m je bil dosegel letošnji najboljši rezultat na svetu. Belgijec Moens je vretkel progo v času 1:48,5. V teku na 500 m je zmagal Francos Mimoun v času 1:04,4 pred Belgijcem Reiffom 1:18,8.

Na mednarodnem turnirju za »Pokal Rila« je domači klub »Fluminense« premagal »Hibernians« s Skotske s 3:0.

V ameriškem polfinalu za svetovno bokarsko prvenstvo srednje kategorije je Olson premagal Younga po točkah. Olson se bo boril 27. avgusta s Turpinom za naslov svetovnega prvaka.

Dinamo : Lokomotiva 4:3

Gledalcev 12.000. Sodnik Marek. Streli: Čajkovski v 31. in 60., Cizerić v 49. ter Benko v 58. min. za Dinamo, Hmelina v 83. in 77. ter Firm v 75. minuti za Lokomotivo. To je bila ena najboljših tekem letošnje sezone v Zagrebu. Oba nasprotnika sta se ostro borila in prikazala lepo igro.

Vardar : Velež 5:2

Vardar je premagal v odlični tekmi za eno zadnjih mest mstarski Velež in si s tem zagotovil obstanek v ligi. Vardar je igral mirno in dobro, tako da je vodil že s 3:0. Velež je pozneje znižil rezultat na 3:2, ob koncu igre pa je Vardar ponovno pri-

ASK slovenski prvak

ASK : SLAVIJA 42:38

Mlado moštvo Slavije si je zasluženo priborilo vstop v finale za prvo in drugo mesto. V prvih minutah je vodil ASK, vendar se je Slavija kmalu znašla in polčas se je zaključil z rezultatom 24:15.

V drugem polčasu je Slavija s poštvovalnostjo in ofenzivno igro izenačila v 8. minuti. Nerešen rezultat je bil nekaj minut, vendar je proti koncu Slavija morala kloniti pred hitrejšo igro ASK. Tekmo je izgubila šele v zadnji minuti.

M. Deu

Finalne tekme: Aurora : Rudar 28:27 (15:18); Zeleznicar (M) : Rudar 49:37 (31:18); Aurora : Partizan (Postojna) 22:17 (7:7); Zeleznicar (L) : Svoboda 32:28 (8:8); Partizan (Postojna) : Celje 37:48 (24:14); Partizan

ROKOMETNO PRVENSTVO SRBIJE

Drugi dan rokometnega prvenstva Srbije so bili doseženi naslednji rezultati: Dinamo (Pančevac) : Zeleznicar (Novi Sad) 15:9 (8:4); Zeleznicar (Beograd) : Zeleznicar (Novi Sad) 11:10 (8:4).

Svoboda I. (Lj) : Rudar 18:3 (7:2).

Napredak : Proleter 1:0

V finalni tekmi za prvenstvo Srbije je v Sabcu beograjski Radnički premagal Mačvo in si s tem pridobil pravico do kvalifikacije za prvo ligo, ker je tudi v prvi tekmi zmagal z istim rezultatom.

Radnički : Mačva 2:1

Pred 5000 gledalcev se je v Kruševcu odigrala kvalifikacijska tekma za vstop v drugo ligo. Zmagal je domači Napredak z 1:0. Ker je v prvi tekmi zmagal Proleter z 2:1, bo odigrana še tretja tekma.

Vojvodina : Zagreb 1:0

MEDNARODNI TURNIR NA REKI Hajduk zmagovalec

Danes je bila na stadionu Kvarnera odigrana finalna tekma mednarodnega nogometnega turnirja kvarnerske riviere, v kateri sta se srečala Hajduk in Vienna z Dunaja. Z goloma Vidosevića in Dadića je Hajduk zmagal z 2:1. Za Dunajčane je bil uspešen Fiedler.

V borbi za tretje in četrto mesto je BSK premagal Belinzosa 4:0.

Železničar (Ljubljana) : Odred »Ba« 3:1

Ljubljana, 21. junija. Pred približno 1000 gledalci je bila danes na stadionu Odreda odigrana tekma za pokal maršala Tita med Odredom »Ba« in Zeleznicarjem iz Ljubljane. Tekma je bila nezanimiva. Zmagalo je pribešnjem moštvo. Edini gol prvega polčasa je dosegel Marjanović, Sočan pa je zastrejal enajstmetrovko.

V drugem delu je dosegel Cekov še drugi gol za Zeleznicarja, Čučnik pa je znižil rezultat na 2:1. Deset minut pred koncem je imel Papež priložnost izenačiti in enajstmetrovko, vendar jo je zastrejal. Nekaj minut nato je dosegel Marjanović gol in dosegel končni rezultat 3:1.

Pri Odredu sta nastopila bivši igralci Lokomotive Žižek in bivši igralec Slavije Posavec. Po igri je zadovoljil le Žižek, medtem ko Posavec ni pokazal nič posebnega.

Čakal je največ je sodil z manjšimi napakami, predvsem v škodo Odreda. M. G.

REZULTATI ZADNJEGA KOLA

Spartak : Crvena zvezda 1:4
Hajduk : Partizan 4:2 (2:1)
BSK : Sarajevo 1:0 (0:0)
Dinamo : Lokomotiva 4:3 (1:0)
Vardar : Velež 5:2 (2:0)
Zagreb : Vojvodina 0:1 (0:0)

Crvena zvezda	22	13	5	4	47:27	31
Hajduk	22	11	7	4	49:35	29
Partizan	22	11	3	8	58:36	25
Vojvodina	22	10	4	8	37:36	24
BSK	22	9	5	8	34:37	23
Sarajevo	22	9	4	9	39:33	22
Dinamo	22	8	6	8	32:30	22
Lokomotiva	22	9	7	7	33:40	21
Vardar	22	7	5	10	37:46	19
Spartak	22	6	3	11	33:44	19
Velež	22	6	3	13	30:51	15
Zagreb	22	5	4	18	28:37	14

Štirje rekordi v Celju

Gole — kroglja 14,35 m; Zagore — troskok 14,47 m; štafeti 4 x 400 m — Kladivar 3:23,4; Dinamo 3:24,2

Celje, 21. junija. — V II. kolu zvezne atletske lige je dvojni med moškima in ženskima ekipama zagrebškega Dinama ter domačega Kladivarja zadovoljili številne gledalce. Razen štirih republiških rekordov je bilo doseženih tudi več osebnih. V vseh disciplinah so bile zelo ozorjene borbe za najboljša mesta. Nove republiške rekorde so dosegli: Gole v metu kroglja s 14,35 m, Zagore v troskoku s 14,47 m ter domača in štafeta gostov v teku 4 x 400 m. Tekmovalci Kladivarja: Vihetič, Kopitar, Urbaj in Zupančič so progo pretekli v času 3:23,4, medtem ko so tekači Dinama v postavi: Frijak, Kuznič, Relja in Tomič dosegli nov hrvatski rekord v času 3:24,2.

Rezultat dvojnega je za moške in ženske konfal ugodno za domačine. Člani Kladivarja so zbrali 30.700 točk, medtem ko so moški tekmovalci iz Zagreba dosegli 29.501 točko. Atletične iz Celja so v desetih disciplinah dosegli 44.905 točk, tekmovalci Dinama pa 43.355 točk.

Rezultati — moški: 110 m ovire: 1. Lorger (K) 15,4; 2. Grdin 16,7. Kroglja: 1. Golc (K) 14,35; 2. Iveković (D) 12,92. Višina: 1. Petranović 175; 2. Zerkov (oba D) 175; 3. Urbaj (K) 170; 4. 100 m: 1. Lorger (K) 11,2; 2. Kuznič (D) 11,2; 500 m: 1. Cular (D) 4,00; 2. Hanc 4,01; 2. 400 m: 1. Zupančič (K) 50,6; 2. Relja 51,2. Kladivar: 1. Kostrič 51,36; 2. Dokler 50,93 (oba D); 3. Peterka (K) 45,62. Daljina: 1. Kuznič (D) 6,88; 2. Zagore 6,64; 3000 m: 1. Kodler (D) 10,04; 2. Mlinarič (K) 9,05; 4. štafeta 4 x 400 m: 1. Dinamo 3,24; 2. Kladivar 3,48; 100 m ovire: 1. Urbaj (D) 58,4; 2. 300 m: 1. Lorger (K) 22,9; 2. Kuznič (D) 23,0; 800 m: 1. Cular (D) 1,55; 2. Zupančič 1,57; 0. disk: 1. Golc 44,98 (K); 2. Mandič (D) 42,92. Troskoki: 1. Zagore (K) 14,47; 2. Petranović 13,61 (D); 5000 m:

ZELEZNIČARSKI REKORDI

1. Hanc 15,41; 2. Mlinarič (oba K) 15,47; 6. kopje: 1. Rojc (K) 56,37; 2. Urbaj (D) 54,64; palica: 1. Glavač 3,76; 2. Vehovar (oba K) 3,63; 3. Gosposrdar (D) 3,00; štafeta 4 x 400 m: Kladivar 3,23,4; Dinamo 3,24,2.

Ženske: 80 m ovire: 1. Tauch (D) 12,8; 2. Zeleznik (K) 12,9; 3. Knez (K) 13,2; kopje: 1. Majcen 29,72; 2. Zeleznik (oba K) 29,05; višina: 1. Matijević (D) 140; 2. Knez 140; 200 m: 1. Rauch (D) 26,6; 2. Slaninik (K) 27,6; 4 x 400 m: 1. Dinamo 51,5; 2. Kladivar 52,3; 100 m: 1. Rauch 13,1; 2. Galic (oba D) 13,5; 3. Majcen (K) 13,5; kroglja: 1. Celesnik 11,73; 2. Pristovski (oba K) 11,28; 800 m: 1. Slaninik 2,24; 2. Belej (oba K) 2,26; 3. Davčić (D) 2,27; 4. daljina: 1. Galic (D) 5,33; 2. Majcen 5,31; 3. Knez (oba K) 5,16; disk: 1. Medveč (K) 34,95; 2. Smiljanec 35,88; 3. Grpac (oba D) 32,62.

CRVENA ZVEZDA : PARTIZAN 34,166 : 33,801

Včeraj je bil končan lahkoatletski dvojni med Crveno zvezdo in Partizanom. Kakor prvi dan, so se tudi včeraj borili za vsako točko. Tudi drugega dne ni bilo rekordov, vendar so rezultati zelo dobri.

Ze drugi leto je Jovančič izenačil svoj rekord na 200 m. Upajmo, da ga bo letos tudi popravil. Tekel je zelo dobro. Če bi malo bolje strelal, bi najbrž včeraj postal novi rekordir.

Napet je bil tudi tek na 400 m z zaprekami. Bila je Ciptić in Radulović. Do zadnje zapreke sta tekla ravnomočno ob rami. Tedaj je Radulović izgubil korak in Ciptić je zmagal za široko prsi.

Po prepričljivi zmagi Krivokapića v metu diska je Crvena zvezda vodila z nad 400 točkami razlike. Toda kmalu so odlični metalci Kladivara iz vrst Partizana z veliko boljimi meti izenačili rezultat. Vsi trije metalci Partizana so imeli nede nad 50 m.

Milakov nas je navadil na rekorde, pa smo tudi včeraj pričakovali kak takega. Z lahkoto je preskočil višino 100 cm. Letev so dvignili na 423 cm in pri prvem poskusu je Milakov zrušil. Potem je sklenil poskusiti s 426 cm.

Rezultati so naslednji: 200 m — Jovančič (Ca) 21,7; — Pecelj (Ca) 22,1; — 800 m — Hočevar (P) 1:52,7 (najboljši letošnji čas); Ottenhajmer (P) 1:50,4.

V SOTESKI »ZARICA«

Odhajamo s kajaki. Hladno jutranje izparavanje mrzle vode opijanja, prevzema te nekakšen sladki drget... Iz gozdov se dvigajo megle — zgodaj je že.

Pri kajaki so že odšli. Z močnimi ramahi veslo odraščajo od brega trenutno so izginili v penah in slapovih na se znova pojavili kakšnih 10-15 m niže. In tako je vzdolž vse steze. Velikanske pečine se kopijejo v penab, brzice in slapovi oglušujejo buče, nosijo in mečejo kajak kakor iver.

Prišli smo na prvi ovinek nad sotesko »Zarica«. V globlji nekaj desetih metrov je videti vse neresenično majhno: velike pečine in kajaki in bistra voda. Tu smo našli tudi na prve zapreke. Plitve brzice in močni vrtinci zahtevajo od kajakača izredno spretnost in iznajdljivost. Voda se vrtinči, dolgi in ozki kajak se obrača in ko potem že hitreje zdrži naprej. Tudi, ki še nismo zadosti izkušeni, niti iznajdljivi, se prevačajo, zaidejo v mirno tokove okrog tolmunov in po nekaj izgubljenih dragocenih sekundah, a čisto tudi že dalj časa nadaljujejo pot...

SLAPOVI, TOLMUNI IN BRZICE

Vozimo dalje. Pokrajina se neprestano menja. Visok brežja v nizkega, sledi mu spet vzpetina...

II. KOLO ZVEZNE ATLETSKE LIGE

Rekordi na atletskih stezah

Bogičeva izenačila drž. rekord — B. Miler dosegel drž. mladinski rekord v skoku s palico

Ljubljana, 21. junija. — Včeraj in danes so se na stadionu Zeleznicarja v Siskli pomerile v II. kolu zvezne atletske lige moske ekipe Mladosti iz Zagreba, Zeleznicarja in Odreda iz Ljubljane ter ženske ekipi Mladosti in Odreda.

Doseženi je bilo cela vrsta odličnih rezultatov. Najboljši na včerajšnjem tekmovalcu je bil Janko Müller, ki je dosegel s 47,55 m nov slovenski rekord v metu diska. V teku na 110 m ovire smo videli lepo borbo med Ceranetom in Srpom, ki je prvi šele v zadnjih metrih odločil v svojo korist in s tem verjetno zagotovil mesto v državnih reprezentanci. Pokorn je s svojim odličnim rezultatom v teku na 100 m dokazal, da je ponovno v formi, vendar se je žal pri skoku v daljino zopet poškodoval, tako da bo moral zopet nekaj časa počivati. V skoku v višino že dolgo nismo imeli prilike videti kar na enem samem tekmovalcu štiri skakalce, ki so preskočili 180 cm, med njimi tudi mladinec Branko Miler (kar v trenerki). Vrančič in Bardutzky sta se ostro borila za zmago v teku na 400 m. V metu diska ni bil odličen le Janko Müller, ampak tudi njegov brat Bogdan, ki je s 46,61 m tudi precej izboljšal svoj osebni rekord. V teku na 1500 m je Spacapan zmagal brez težav. Več smo tu pričakovali od atletov Mladosti Košute in Kavalarija. Bogdan Müller je predstavljal v metu kroglja razred zase in bi skoraj dosegel odlično znamko 14 m. Mladi Penko stalno napreduje. Enakovredno borbo smo videli v teku na 5000 m med Pavčičem, Kranjcem in Kodrinom. Pavčič je bil v finalu najhitrejši in je zasluženo zmagal.

Ženska ekipa Odreda se je v soboto odlično upirala večletnim državnim prvakinja atletinja Mladosti. Novi državni rekordirki Bogičevi ni uspelo premagati svoje stalne nasprotnice Babovičeve v teku 100 m. Tu moramo omeniti tudi mladinko Odreda Stamečičovo, ki je z rezultatom 13,0 izenačila državni mladinski rekord. Sonja Sima v skoku v višino ni imela resne konkurence. Kandidatki za državno reprezentanco Blažič in Saferjeva sta teki prvo polo-

vico teka na 800 m nekoliko prepočas, sicer bi obe lahko beležili rezultate izpod 2:20,0. V metu kroglja je dosegla Kotušková svoj običajni rezultat, povaliti pa je treba Hudobivnikovo, ki je

Rezultati: Moški 100 m:	Pokorn (O) 11,3; Furlan (Z) 11,4; 400 m: Vrančič (M) 51,6; Bardutzky (O) 52,0; 1500 m: Spacapan (Z) 4:06,8; Rožman (O) 4:10,4; 3000 m: Pavčič (O) 8:36,2; Kranjc (O) 8:56,4; 110 m ovire: Ceranec (O) 15,8; Srp (M) 16,0; 4 x 100 m: Mladost 44,3; Odred 45,6; Zeleznicar 45,7; višina: Miler (M) 180; Tomašević (JLA) 180; Krišlak (M) 180; daljina: Miler (M) 6,65; Pokorn (O) 6,54; kroglja: Müller B. (O) 13,95; Penko (Z) 13,89; disk: Müller J. (O) 47,55; Müller B. (O) 46,61; ženske 100 m: Babovič (M) 12,4; Bogič (M) 12,5; Stamečič (O) 13,0; 800 m: Blaž (O) 2:20,2; Sater V. (M) 2:20,7; 4 x 100 m: Mladost 50,3; Odred 53,3; višina: Sima (O) 145; Babovič (M) 135; kroglja: Kotušková (O) 12,09; Sa-blo (Senta) 10,88.
-------------------------	---

od zadnjega tekmovalca napredovala skoraj za 1 meter. V štafeti 4 x 100 m mlade članice Odreda niso mogle nuditi kakšnega večjega odpora državnim rekordirkam, vendar so kljub temu dosegle prav dober rezultat.

V teku na 80 metrov ovire je po hudi borbi zmagala državna rekordirka Babovičeva pred svojo klubsko tovariško Burjo. Presenetili so tekmovalci na 400 m ovire, saj so vsi dosegli osebne rekorde. Miller R. je dosegel odlični rezultat, prav tako tudi Cerne. Tek na 800 m bi se kmalu končal s presenetljivo zmago Spacapana, katerega je Bardutzky prehitel šele na samem cilju. Galin in Latkovič sta slavila dvojno zmago z naskokom skoraj 10 metrov v metu kladi-

Pri ženskih šta na 200 m teki državna rekordirka Bogičeva in Butja tek za sebe medtem ko so Ljubljankanke borile med seboj za tretje mesto. Bogičeva je izenačila državni rekord. Državni reprezentanti Roca je z lahkoto preskočila 3,70 m v skoku ob palici. Miller B. je dosegel s 3,51 m nov mladinski rekord FLRJ.

VČERAŠNJI REZULTATI

80 m zapreke — ženske: 1. Babovič (M) 12,4; 2. Butja (M) 12,7; 400 m zapreke moški: 1. Müller (M) 50,3; 2. Rožman (O) 50,0; kladivo moški: 1. Galin (M) 49,11; 2. Ladkovič (M) 48,15; 800 m moški: 1. Bardutzky (O) 1:59,9; 2. Spacapan (Z) 1:59,8; daljina ženske: 1. Petrišič (O) 4,97; 2. Morović (M) 4,51; 200 m moški: 1. Furlan (Z) 23,5; 2. Müller (M) 23,6; disk ženske: 1. Kotuššek (O) 35,88; 2. Sabo Senta 33,72; 200 m ženske: 1. Bogič (M) 26,0; 2. Butja (M) 26,4; skok ob palici: 1. Roca (M) 37,0; 2. Müller (M) 35,1; 5000 m moški: 1. Kranjc (O) 13:39,8; 2. Pavčič (O) 15:40,8; kopje moški: 1. Dr. Miloš (M) 59,35; 2. Penko (Z) 50,83; štafeta 4 x 100 m moški: 1. Mladost (Müller, Kavalari, Lanc, Vrančič) 3:26,8; 2. Odred (Seliškar, Belšak, Barducky, Rožman) 3:28,6; 3. Zeleznicar (Mojk, Djord, Koman, Spac) 3:31,9; troskok moški: 1. Vozarevič (M) 15,57; 2. Pušič (M) 13,20; kopje ženske: 1. Kotuššek (O) 35,54; 2. Janušovski (M) 29,47.

Končno stanje točk: Moški: Mladost 29,293; Odred 28,585; Zeleznicar 26,293; ženske: Mladost 14,080; Odred 13,643.

Prihodnje leto tekmovalje z boksarji Anglije in Francije

Bokarska zveza Jugoslavije se že dalj časa razgovarja z amaterskimi federacijami Anglije in Francije za tekmovalje z njihovimi bokarskimi reprezentancami.

Čeprav razgovori še niso zaključeni, sodijo po odgovorih iz Pariza in Londona, da lahko z optimizmom pričakujemo da bodo ta tekmovalja že prihodnje leto. To bo prva tekma naše bokarske reprezentance proti najboljšim amaterjem Francije in Anglije.

S kajakom po brzicah Save

rojaki ne vem kolikokrat svetovali, naj izstopi iz kajaka in ga potiska pred seboj, je že malo obupan razumel, kaj mora storiti, zapustil kajak in nadaljeval pot.

No, takšnih ni bilo dosti. Večini je vendarle uspelo srečno obvladati to težavno težavno zapreko pred ciljem, ki je bil blizu, saj v mirnejši reki niso mo-

glača velika presenečenja. Vendarle se jih je dosti prevrnilo tudi na tem govtovo najmanj nevsnem delu proge. Mrzla voda jih je osvežila, vendar kopanje ni bilo prijetno. Odveč je bilo, saj so izžubili dragocene trenutke.

Na cilju smo. Tekmovalci prvega polčasa kak-kandahara krčevito grabijo s krepkimi zamahi vodo, vozijo skozi cilj.

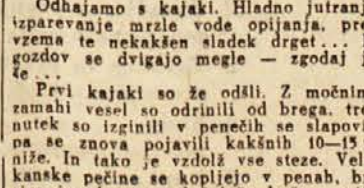
Prihajamo iz soteske Save, zapuščamo njene brzice in slapove, nemirne kajake, ki podirajo na hitri vodi, a spomin na preživljeno nas vse bolj prevzema, osvaja.

Dosti je bilo doživljajev in težavno jih je urediti...

Zmagovalec v kajaku: Drogenik, Will (Dunaj), Zadel

Kajakci vozijo ob levem bregu. Nosi jih uren vrtnice, koj za njim je ovinek. Voda je divja, v vro močjo bije ob otok. Nekateri so zaostali, kakor da oklevajo, ali naj gredo ali ne, kakar se odločijo, pozejno je v hitri vrtnice in — čisto končajo v mirnem tolmunu med pečinami, iz katerega ni lahek izhod, ker je dolžina kajaka skoraj enaka njegovega premera. Tedaj je treba, če hočemo nadaljevati pot, izstopiti iz kajaka, toda mnogi se niso domislili tega. Avstrijski tekmovalci Bruno Körbel je izgubil nekaj minut, sukaje se v začaranem krogu mirnega tolmuna, medtem ko so ostali tekmovalci vozili mimo njega. Brez moči jih je opazoval in jim najbrž zavidal. Šele ko so mu njegovi

Zmagovalec v kajaku: Drogenik, Will (Dunaj), Zadel

